Ч. 100 (14.932). Львів, середа 11. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIК.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—13 АРКУШІВ ДРУКУ.

„З НЕЗАЛЕЖНИХ ПРИЧИН..."

Ювилейне Свято „Просвіти" -- відкликане!

КОМУНІКАТ.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО ЗАПОВІДЖЕНИЙ ВСЕНАРОДНІЙ ЗДВИГ З НАГОДИ 70-ЛІТТЯ МАТЕРІ-ПРОСВІТИ НА ДЕНЬ 22-ГО ТРАВНЯ 1938 Р. З НЕЗАЛЕЖНИХ ВІД ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ПРИЧИН — НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

З ТИХ САМИХ ПРИЧИН НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ 70-ЛІТТЯ „ПРОСВІТИ".
ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Кінець польсько - литовських переговорів на тему водної комунікації.

Як виходить з офіційного комунікату, в Ковні покінчилися наради технічної комісії у польсько-литовських переговорах на тему водної комунікації. Вона обговорила справу сплавлювання дерева на Німані та його допливах і транзиту.

ПРЕСОВИЙ ОБМІН.

Небавом почнуться в Ковні переговори про наладнання обміну часописів і журналів між Польщею та Литвою.

Німецько-чеський конфлікт сильно загострився.

Берлінські політичні кола уважно слідкують за чесько-німецькими взаєминами і вважають, що тепер вони поважно загострені.

Німецький уряд дальше підтримуватиме домагання судетських німців, уважаючи їх мінімальними. А що праський уряд не хоче їх приняти разом і не погоджується на зміну політики, ситуація є поважніша ніж колинебудь давніше. Німецький уряд змагатиме до остаточного вияснення відношення до Чехословаччини в найближчому часі. У цьому напрямі дістав він від Італії вільну руку.

Німецьке інформаційне Бюро подає: Підчас німецького травневого свята в Нідерґеорґенталю жандарм затримав німця, що вживав гітлерівського привіту. Зібралася велика юрба чехів, перед якою німці втікли до недалекої гостинниці, де чехи облягали їх 3½ години, доки не прийшла поміч з Брікси.

Як подає судетсько-німецька преса, крім того дійшло до чесько-німецьких сутичок у Фельдсберґу, Опаві, Оломунці, Ліберці та у Празі. В кількох випадках інтервеніювала поліція.

„БУНД ДЕР ЛЯНДВІРТЕ" ВІДЖИВ.

У Празі відбулися збори частини б. членів партії „Бунд дер Ляндвірте", що розвязалася і прилучилася до судетсько-німецької партії. Вони рішили не ліквідувати партії, знову зареєструвати членів та видавати свій дотеперішній орган як тижневик.

АВСТРІЙСЬКА ПРЕСА НЕ МАЄ ДЕБІТУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацький уряд відібрав дебіт віденським щоденникам: „Ноє Фрає Пресе", „Ноєс Вінер Таґеблят", „Ноєс Вінер Журналь", „Дас Кляйне Фолькоблят" і „Нойґкайтс Вельтблят".

101. сесія Ради Ліґи Націй почалася.

ПРЕДСТАВНИК ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ В ЖЕНЕВІ.

У понеділок пополудні почалася сесія Ради Ліґи Націй під проводом латвійського міністра Мунтерса. На приватному засіданні устійнено денний порядок, що складається з 20 точок.

Ген. Франко вислав до Женеви гр. Мамбляса як обсерватора, поручуючи йому навязати деякі контакти.

ГАЙЛЄ СЕЛЯСІЄ У ЖЕНЕВІ.

Гайлє Селясіє виїхав у вівторок рано з Льондону до Женеви. На засіданні Ради появилася абісинська делеґація, зложена з двох абісинців та кількох европейців.

З огляду на те, що абісинська справа вже вирішена мериторично, присутність абіс. делеґації насуне виключно труднощі формального характеру. Невідомо, що в цій справі рішила Рада на тайному засіданні; мабуть абісинська делеґація візьме участь в засіданні, але без права голосу, лиш як інформатори.

Уряд Злучених Держав не дозволить вивозити зброї до Еспанії.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ Й КОРАБЛІ ЗБОМБАРДУВАЛИ ПОРТ МАГОН.

През. Рузвельт заявив журналістам, що Америка не змінить невтрального становища у справі постачання зброї та муніції до Еспанії. В цій справі має він вирішний голос.

Національне летунство з поміччю маринарки бомбардувало в понеділок кілька разів Порт Магон на Мінорці.

На фронтах не було важніших операцій.

Гітлєр вертається до Німеччини.

В неділю Гітлер був на летунських і стрілецьких вправах, звидів археольогічні памятки Риму та приглядався вправам фашистівської молоді. Вечором відіграли на олімпійському стадіоні 2 акти з „Льогенгріна".

В понеділок в год. 9.30 відіхав Гітлер з величаво удекорованого двірця Терміні, де прощав його король з державними і партійними достойниками. В 14 год. приїхав Гітлер до Фльоренції, де повитав його Мусоліні.

Гітлер звидів місто, зложив вінок на могилі фашистів та був на бенкеті в палаті Рікарді та на опері „Сімоне Бокканеґра" Вердія. В год. 21.15 переїхав він величаво ілюмінованими вулицями Фльоренції на двірець, де попрощався з Мусоліні̇ем та відіхав до Німеччини.

У вівторок коло год. 22. прийде Гітлер до Берліна на двірець Лєртер.

„Коли я націоналіст - то це добре, коли ти націоналіст -- то це зле".

Львів, 10. травня 1938.

Серед безлічі „спеців" від націоналізму не найшовся ще такий смільчак, який списав би (в азбучному порядку!) всі націоналістичні партії, групи та течії всіх сучасних народів світа, подав їх дефініцію та зясував сірим зїдачам хліба, чим вони одна від одної ріжняться. Маємо враження, що був би це твір на мірку енцикльопедичного тому, який вимагав би безлічі співробітників та інформаторів, а свого головного редактора наразив би бодай на пороки. Коротко: мало є сьогодні у світі таких понять, які викликувалиб стільки найріжнороднійших інтерпретацій і поглядів, як поняття націоналізму, — мало є таких площин, як площина націоналістичного руху, які викликувалиб такі величезні і такі часті непорозуміння.

Звернемо увагу тільки, що багато людей, які чують про націоналізм, утотожнюють його з італійським фашизмом, якого найбільш характеристичною рисою є корпоративізм; інші думають відразу про німецький націонал-соціялізм з його расизмом, котрого зовсім нема у фашизмі. Не знаю, чи є багато таких, які знають, на чому полягає турецький націоналізм (кемалізм) або націоналізм єгипетських вафдистів. Але країни, в яких одна національна партія здобула в меншій чи більшій мірі владу та зліквідувала всі інші свої суперниці, належать до винятків: так нпр. удалося гітлерівцям, яких націоналізм був ще дуже недавно далеко менше світові відомий, ніж націоналізм звеличників графа Вестарпа, Ґуґенберґа чи Тревірануса, сьогодні забутих величин. Справжня вавилонська вежа взаємно незрозумілих і зненавиджених націоналістичних мов панує серед тих громадянств, в яких завжди ще йде дискусія на тему спасенности тотального чи демократичного ладу та які мають бодай сяку-таку змогу суперницької боротьби.

Просимо поглянути на польський „фронт націоналізму". Когож там бачимо, чи радше: кого там не бачимо?! Від першої голосної декларації полк. Коца вся ОЗН-івська преса представляла себе націоналістичною та анектувала націоналізм для нового табору, як його неподільну власність. Під фірмою націоналізму діяли і діють надалі всі групи ОНР-у, ті які робили наїзди одна на одну: на варшавські редакції і своїх чоловних публіцистів, ті, які недавно одні відскочили від ОЗН та інші — залишились у ньому. „Імперялістами-націоналістами" не цурається називати себе група „Політики", за здоровий польський націоналізм бореться навіть „Мисль Польска", націоналістом є і пос. Дудзінський з „Ютра Праци", вчорашній член ОЗН-у пілсудчик, націоналістами є — очевидно — „правовірні націоналісти" зі старої ендеції, нині Стронніцтва Народового, але й не менше претенсій до націоналізму мають їх смертельні вороги, вчорашні однодумці й однопартійці, з групи Штаљь-Грабик-Пестржинський-Піцковський. Зрікаємось амбіції відріжнювати їхні ідеольогічні відтінки, суттєві, формальні чи тільки особисту ворожнечу, хоч віримо і знаємо, що дійсно важко булоб найти такий округлий стіл, за яким ті націоналісти згодились би засісти: яка пропасть ділить одних від других, хай про це свідчить факт, що навіть українська проблема (читай: протиукраїнський фронт) не змоглаб їх погодити, бож Васютинський-Рутковський-Пясецький-Грабик і Роек — це орхестра надто незіграна. Колиж додамо, що нпр. з львівським наскрізь націоналістичним Секретаріятом Порозуміння офіціяльно нібито Стронніцтво Народове не має нічого спільного, зате вдалося йому приєднати до кооперації навіть людовців в. Рагая,

Ч. 100 (14.932). Львів, середа 11. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„З НЕЗАЛЕЖНИХ ПРИЧИН..."

Ювилейне Свято „Просвіти" -- відкликане!

КОМУНІКАТ.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО ЗАПОВІДЖЕНИЙ ВСЕНАРОДНІЙ ЗДВИГ З НАГОДИ 70-ЛІТТЯ МАТЕРІ-ПРОСВІТИ НА ДЕНЬ 22-ГО ТРАВНЯ 1938 Р. З НЕЗАЛЕЖНИХ ВІД ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ ПРИЧИН — НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

З ТИХ САМИХ ПРИЧИН НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ 70-ЛІТТЯ „ПРОСВІТИ".
ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Кінець польсько - литовських переговорів на тему водної комунікації.

Як виходить з офіційного комунікату, в Ковні покінчилися наради технічної комісії у польсько-литовських переговорах на тему водної комунікації. Вона обговорила справу сплавлювання дерева на Німані та його допливах і транзиту.

ПРЕСОВИЙ ОБМІН.

Небавом почнуться в Ковні переговори про наладнання обміну часописів і журналів між Польщею та Литвою.

Німецько-чеський конфлікт сильно загострився.

Берлінські політичні кола уважно слідкують за чесько-німецькими взаєминами і вважають, що тепер вони поважно загострені.

Німецький уряд дальше підтримуватиме домагання судетських німців, уважаючи їх мінімальними. А що праський уряд не хоче їх приняти разом і не погоджується на зміну політики, ситуація є поважніша ніж коли-небудь давніше. Німецький уряд змагатиме до остаточного вияснення відношення до Чехословаччини в найближчому часі. У цьому напрямі дістав він від Італії вільну руку.

Німецьке інфомаційне Бюро подає: Підчас німецького травневого свята в Нідергеоргенталю жандарм затримав німця, що вживав гітлерівського привіту. Зібралася велика юрба чехів, перед якою німці втікли до недалекої гостиниці, де чехи облягали їх 3½ години, доки не прийшла поміч з Бріксу.

Як подає судетсько-німецька преса, крім того дійшло до чесько-німецьких сутичок у Фельдсбергу, Опаві, Оломунці, Ліберці та у Празі. В кількох випадках интервенювала поліція.

„БУНД ДЕР ЛЯНДВІРТЕ" ВІДЖИВ.

У Празі відбулися збори частини б. членів партії „Бунд дер Ляндвірте", що розвязалася і прилучилася до судетсько-німецької партії. Вони рішили не ліквідувати партії, знову зареєструвати членів та видавати свій дотеперішній орган як тижневик.

АВСТРІЙСЬКА ПРЕСА НЕ МАЄ ДЕБІТУ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацький уряд відібрав дебіт віденським щоденникам: „Ноє Фрає Прессе", „Ноєс Вінер Тагеблят", „Ноєс Вінер Журналь", „Дас Кляйне Фольксблят" і „Ноєгкайтс Вельтблят".

101. сесія Ради Ліґи Націй почалася.

ПРЕДСТАВНИК ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ В ЖЕНЕВІ.

У понеділок пополудні почалася сесія Ради Ліґи Націй під проводом латвійського міністра Мунтерса. На приватному засіданні устійнено денний порядок, що складається з 20 точок.

Ген. Франко вислав до Женеви гр. Мамбляса як обсерватора, поручуючи йому навязати деякі контакти.

ГАЙЛЄ СЕЛЯСІЄ У ЖЕНЕВІ.

Гайлє Селясіє виїхав у вівторок рано з Льондону до Женеви. На засіданні Ради появилася абісинська делеґація, зложена з двох абісинців та кількох европейців.

З огляду на те, що абісинська справа вже вирішена мериторично, присутність абіс. делеґації насуне виключно трудноші формального характеру. Невідомо, що в цій справі рішила Рада на тайному засіданні; мабуть абісинська делеґація візьме участь в засіданні, але без права голосу, лиш як інформатори.

Уряд Злучених Держав не дозволить вивозити зброї до Еспанії.

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ Й КОРАБЛІ ЗБОМБАРДУВАЛИ ПОРТ МАГОН.

През. Рузвельт заявив журналістам, що Америка не змінить невтрального становища у справі постачання зброї та муніції до Еспанії. В цій справі має він вирішний голос.

Національне летунство з поміччю маринарки бомбардувало в понеділок кілька разів Порт Магон на Мінорці.

На фронтах не було важніших операцій.

Гітлєр вертається до Німеччини.

В неділю Гітлєр був на летунських і стрілецьких вправах, звидів археольогічні памятки Риму та приглядався вправам фашистівської молоді. Вечором відіграли на олімпійському стадіоні 2 акти з „Льоенгріна".

В понеділок в год. 9.30 відїхав Гітлєр з величаво удекорованого двірця Терміні, де прощав його король з державними і партійними достойниками. В 14. год. приїхав Гітлєр до Фльоренції, де повитав його Мусоліні.

Гітлєр звидів місто, зложив вінок на могилі фашистів та був на бенкеті в палаті Ріккарді та на опері „Сімоне Бокканеґра" Верді. В год. 21.15 переїхав він величаво ілюмінованими вулицями Фльоренції на двірець, де попрощався з Мусоліні та відїхав до Німеччини.

У вівторок коло год. 22. приїде Гітлєр до Берліна, на двірець Лертер.

„Коли я націоналіст - то це добре, коли ти націоналіст -- то це зле".

Львів, 10. травня 1938.

Серед безлічі „спеців" від націоналізму не найшовся ще такий сміливчак, який списав би (в азбучному порядку!) всі націоналістичні партії, групи та течії всіх сучасних народів світа, подав їх дефініцію та зясував сірим зїдачам хліба, чим вони одна від одної ріжняться. Маємо враження, що був би це твір на мірку енциклопедичного тому, який вимагав би безлічі співробітників та інформаторів, а свого головного редактора наразив би бодай на паморокн. Коротко: мало є сьогодні у світі таких понять, які викликувалиб стільки найріжнороднійших інтерпретацій і поглядів, як поняття націоналізму, — мало є таких площин, як площина націоналістичного руху, які викликувалиб такі величезні і такі часті непорозуміння.

Звернемо увагу тільки, що багато людей, які чують про націоналізм, утотожнюють його з італійським фашизмом, якого найбільш характеристичною рисою є корпоративізм; інші думають відразу про німецький націонал-соціялізм з його расизмом, котрого зовсім нема у фашизмі. Не знаю, чи є багато таких, які знають, на чому полягає турецький націоналізм (кемалізм), або націоналізм єгипетських вафдистів. Але країни, в яких одна національна партія здобула в меншій чи більшій мірі владу та зліквідувала всі інші свої суперниці, належать до виїмків: так напр. удалося гітлерівцям, яких націоналізм був ще дуже недавно далеко менше світові відомий, ніж націоналізм засівчинків графа Вестарпа, Гуґенберґа чи Тревірануса, сьогодні забутих величин. Справжня вавилонська вежа взаємно незрозумілих і знененавиджених націоналістичних мов панує серед тих громадянств, в яких завжди ще йде дискусія на тему спасенности тотального чи демократичного ладу та які мають бодай сяку-таку змогу суперницької боротьби.

Просимо поглянути на польський „фронт націоналізму". Когож там бачимо, чи радше: кого там не бачимо?! Від першої голосної декларації полк. Коца вся ОЗН-івська преса представляла себе націоналістичною та анектувала націоналізм для нового табору, як його неподільну власність. Під фірмою націоналізму діяли і діють надалі всі групи ОНР-у, ті які робили наїзди одна на одну: на варшавські редакції і своїх чоловик публіцистів, ті, які недавно одні відскочили від ОЗН та інші — залишились у ньому. „Імперіялістами-націоналістами" не цурається назвати себе група „Політики", за здоровий польський націоналізм бореться навіть „Мисль Польска", націоналістом є і пос. Дудзінський з „Ютра Праци", вчорашній член ОЗН-у пілсудчик, націоналістами є — очевидно — „правовірні націоналісти" зі старої ендеції, нині Стронництва Народового, але й не менше претенсій до націоналізму мають їх смертельні вороги, вчорашні однодумці й однопартійці, з групи Шталь-Грабик-Пестржинський-Пішковський. Зрікаємось амбіції відріжнювати їхні ідеольогічні відтінки, суттєві, формальні чи тільки особисту ворожнечу, хоч віримо і знаємо, що дійсно важко булоб найти такий округлий стіл, за яким ті націоналісти згодилисьби засісти: яка пропасть ділить одних від других, хай про це свідчить факт, що навіть українська проблема (читай: протиукраїнський фронт) не змоглаб їх погодити, бож Васютинський-Рутковський-Пясецький-Грабик і Роек — це орхестра надто незіграна. Колиж додамо, що напр. з львівським націоналістичним Секретаріятом Порозуміння офіціяльно нібито Стронництво Народове не має нічого спільного, зате вдалося йому приєднати до кооперації навіть людовця п. Ратая,

то, здається, будемо мати в головних нарисах образ польської націоналістичної оркестри, що аж гуде від ріжнотонних голосів. Какофонія жахливого джезбенду!

На терені націоналізму українського зовсім подібно. Маємо напр. фронт ріжношерстних націоналістів проти націоналістичного ФНЄ, маємо подивугідну „сварку в родині", яка ведеться поміж націоналістами з варшавської групи „Ми" й „Бібліотеки українського державника" та „Вістником" (див. остання публікація С. Доленги „Донцовщина"), маємо націоналістів з „Голосу", „Вогнів" та „Нового Села" і маємо безліч громадян, які твердять, що між сучасним націоналізмом і передвоєнним патріотизмом є по суті найбільша ріжниця тільки у... назві і тому вони мають таке саме добре право назвати себе націоналістами, як усі інші. Маємо Організацію Українських Націоналістів, з цілком окремою, своєрідною і собі тільки питомою ідеольогією та методикою діяння. І ледви чи членами ОУН, або УНР-івської групи „Варяга", або приятелями Донцова були Скрипник, Любченко і всі совітські самогубці, розстріляні та соловецькі засланці, імя їм легіон, які (одні коротко перед смертю, інші після неї) попали на офіціяльний реєстр українських націоналістів... Ба, але й „Українська Нива", як тільки перенеслась до Луцька з Варшави за часів „високої конюнктури" П. Певного ніколи інакше себе не звала, як тільки націоналістичною, маючи на це благословенство свого одного, але доброго передплатника.

Очевидно, що польська сторона знаменито про це знає. І коли ми навіть не маємо надто твердих основ відмовитись від свого твердження про „ігноранція максіма польонорум ін ребус украініціс", то проте в цьому пункті ті варшавські і львівські польські журналісти, які бодай час до часу, з власного чи чужого надхнення, заглядають до української ґазети і склеюють огляд української преси, — здають собі справу, що і в українському громадянстві йде палка дискусія, інколи не дуже джентельменським тоном ведена, на тему шляхів націоналізму та його сутнього значіння і призначення. Але про це можна інколи забути. Забувається про це тоді, коли треба дискредитувати цілий український рух та окремих українських діячів, причеплюючи їм марку націоналізму та промовчуючи, що взагалі може існувати український націоналізм **в якійнебудь іншій формі, як тільки — ОУН.**

Клясичний зразок статті, яка може служити за шкільний приклад, як можна зловживати пером і терпеливим папером для цілей, що з публіцистикою не мають нічого спільного, мали ми в недільному числі львівського „Слова Народового". Вже сам наголовок може повчити читача про благородні інтенції автора: „Чи опозиція УНДО добалакається з ОУН?" У поверх двісті рядках автор упевняє, що „Діло" та в „Ділі" „Кедрин намовляє ОУН взяти участь у загально-українській консолідації", що той сам „Кедрин два тижні тому твердив, що УНДО співпрацює з ОУН", а сьогодні „всі вони прилюдно дискутують і просто ліцитуються у заявлюванні чемностей ОУН-ві. І УНДО і опозиція п. Кедрина. Однак опозиція спритніша".

Не маємо наміру полемізувати з автором тої статті і впевняти його, що він помиляється. Бо коли існує дилема: чи маємо тут до діла зі злобою, чи іґноранцією, то не маємо найменших сумнівів, що грає тут ролю виключно злоба. Очевидно, існують такі поляки, які „шовіністами" й „націоналістками" називають тих, що не хотять змінити греко-католицького обряду, виховують дітей на українців та не хотять погодитися на таку сущу дрібничку, як ліквідація окремих українських культурно-освітніх установ. Існують все ще такі польські патріоти, які вважають, що патріотом вільно бути тільки полякові, а хто є патріотом українським, той автоматично повинен іти до кримінаду. Але редакторів „Слова Народового" за таких примітивів не вважаємо і не бачимо потреби ображувати їх, представляючи їх інтеліґенцію нижче, ніж вони на це заслуговують. Вони, правда, теж належать до катеґорії людців, які признають мораль одного славного муринського племени: „коли зїш мою жінку, то це зле, а коли я зїм твою — те це дуже добре", але гадаємо, що в даному випадку навіть та благородна засада сходила на другий плян. Бо коли ми знаємо, що не кожний польський націоналіст звеличує Еліґіюша Невядомського, то й редактори „Слова Народового" напевне знають, що не конче кожний український націоналіст славить діяльність ОУН та тужить до співпраці з тією орґанізацією! І що коли існує нині міжнародня мода на націоналізм, яка має такий успіх на польській вулиці, то й українська вулиця не є від світа та сусідів відділена китайським муром.

Коли-ж вони роблять авторові цих рядків таку честь, що (хай навіть тільки іронічно) прирівнюють його і до Макіявелія і Меттерніха та називають „найспритнішим українським радіотелеґрафістом", то хай дозволять мені з того титулу висловити свою скромну „фахову" думку: часами найбільшим спритом є вживати способів найзвичайніших, які ведуть простим шнурком до наміченої цілі. Отже: чи не краще булоб, замість тратити стільки часу, паперу та енерґії на підбір закарлючених фраз, чи не краще, простіше, вигідніше і доцільніше було написати коротко і ясно: „звертаємо увагу поліції на „Діло" й Кедрина і відразу радимо, що як формальну притоку можна взяти арґумент — їхніх симпатій (чи може навіть звязків?!) до ОУН". Хоч це не відповідає правді і не повірять цьому ані поляки ані українці, але що це шкодить? Адже саме отой пок. Макіявелі казав, що всі засоби добрі, коли ведуть до цілі.

Тут тільки одна маленька „заковика": якщо оклик „поліція!" має лунати зі сторінок польської преси від правовірно-проурядового „ІКЦ" починаючи на „засаднично-опозиційнім" „Слові Народовім" кінчаючи, то автори тих покликів мусять зясувати собі прикру для них правду, що колиб хотіти засадити за решітку чи депортувати на якусь будучу польську Ґуяну всіх українців, які причислюють себе до націоналістів, називають себе націоналістами, або хотять в якийнебудь спосіб кооперувати з такими націоналістами, то направду малиб величезний клопіт з приміщенням всіх таких проступників.

І. Кедрин.

Новий волинський винахід - кооператива, якої ще світ не бачив

Є в Луцьку „земянська" господарсько-торговельна організація „Синдикат Рольнічи". Обєднує самий мозок Волині. Здавалосяб, повинен би бути зразком для інших організацій. Та все ледви дихає. Якби вряди-годи не заглянув до нього наш дядько та не заплатив дзвінкою готівочкою, то може й перестав би вже дихати.

Є ще тут від недавнього часу „Самопомоц Рольнічa" для збуту збіжжя. І хоч „земяне" мають у своїх руках половину волинської землі, тимсамим і половину збіжжя, „Самопомоц" теж ледви дихає, бо український дядько все ще придивляється до неї і збіжжя не везе. Та ще й глузує собі тихцем: „Яка там поміч рільнича. От помагають самі собі".

А жити й „Синдикатові Рольнічому" й „Самопоміци Рольнічій" якось треба. Почалася робота над обєднанням". Мовляв, разом будемо сильніші. Вже мало не обєдналися. Та комусь знагтом прийшло в голову:

— Ви будете кульгати вправо, ми будемо кульгати вліво і все одно будемо стояти на місці. Ось якби той український хлоп прийшов та підпер нас своїм медвежим плечем, то напевно швидко рухнулисьб з місця.

Але український „хлоп" усе недовірливо виглядає зпоза свого плоту й не йде. А без нього ані руш.

— Та що там дуже просити його! — шепнув хтось. — Хлоп на те, щоб слухався. Адже ж ми тут керуємо життям.

І вирішили, щоб українського „хлопа" не разили старі вивіски, створити нову орґанізацію „Кооперативну Рольнічо-Гандльову", а потім уже, коли на цю новинку „хлоп" піде, влити до неї, як дріжджів, панського елементу з „Синдикату" й „Самопомоци". Уложили статут, видрукували його й почали роботу по українських селах за ласкавою допомогою пп. війтів, секретарів, членів волосних рад та солтисів.

В кожному разі взялися за приєднання українських селян новій кооперативі дуже саможертовно й дуже ревно. З місця дали сердечну пораду солтисам таксамо сердечно порадити селянам, щоб вони „добровільно" ухвалили дати з морґа по по кількадесять ґрошів (у деяких селах по 40 ґрошів) на уділи й за це їх збіжжя поїде на ринок, як по маслі. А наші селяни знають, що коли кажуть „добровільно", то треба поважно подумати. І думають, аж волосся повидирали собі за вухом.

— Це що, — питаються обережно. — податок новий?

— Який там податок! На уділи. Знаєте, як це буває у „спулдзельні": уділи — це ваші гроші. Можете їх виповісти, назад узяти...

— Знаємо! — ще сильніше чухаються. — Вже не раз ми отак „виповідали" й „брали" назад, лише додому нічого не приносили. Та ще кажуть нові уділи платити, щоб борги покрити.

Показують їм статут: відповідальність уділами. Так, це трохи легше. Але й тих 40 ґрошів з гектара шкода.

Свідоміші наші дядьки просять дати їм статут, щоб роздивитися в ньому. Читають його по селах і робота поза вухами йде ще сильніше.

§ 10 п. 3-ій цієї нової „Кооперативи Рольнічо-Гандльової" каже, що члени її (фізичні чи правна особа) **обовязаний „доставляти до кооперативи всю кількість хліборобських продуктів, призначених на продаж, яких закупи веде кооператива", і „купувати в кооперативі всі потрібні в хліборобському й хатньому господарстві товари, що продає кооператива".**

§ 6 застерігає: „Члени кооперативи **не можуть належати без виразної на це згоди надзірної ради до іншої кооперативи або підприємства, що має такий самий, або подібний предмет господарської діяльности".**

Щоб звільнитися від цих обовяків і обмежень, член може виступити з кооперативи, але аж **по двох роках після виповідження, рахуючи від останнього дня даного року,** себто: якби, припустім, подав заяву в лютому, то звільниться лише по двох роках і одинадцяти місяцях (§ 11).

Щоб зрозуміти всю небезпеку для нашого селянства від затягання до згаданої кооперативи цілих громад у формі постанов про складання дрібних сум на уділи (від гектара), треба ще прочитати й § 28 статуту, який каже: **Правні особи беруть участь (у загальних зборах кооперативи) через наставлених з цією метою уповноважених, сільську громаду репрезентує солтис".**

Розшифруйте цей статут і будете мати:

Коли якесь українське село дасть себе намовити зробити постанову про складання датків (від морґа чи іншим способом) на набуття хочаб одного уділу, то: 1) ціла громада (всі селяни) обовязані всі свої сільсько-господарські продукти продавати лише „Кооперативі Рольнічо-Гандльовій" і не можна буде вже селянинові продавати їх тому, кому захотів би, хочби той платив йому й вищу суму, 2) всі селяни обовязані булиб закуповувати товари тільки в цій кооперативі, незалежно від цін, 3) **на загальних зборах говорив би за них солтис,** а які відносини на Волині між солтисами і громадянами відомо, 4) **таке село не моглоб заложити собі власної кооперативи з тими самими функціями, а існуючі кооперативи не малиб права скуповувати у своїх членів тих продуктів, які купувалаб ця кооператива, і продавати їм ті товари, які продавалаб вона;** і 5) селяни моглиб звільнитися від цієї залежности після речинця, окресленого в наведеному § 11, якщоб солтис на це погодився.

Колиб до кооперативи пристала, як правна особа ціла волость, то вся ця залежність простягласяб на все її населення, а репрезентував би його на зборах якийсь волосний урядовець. Якби „Кооператива Рольнічо-Гандльова" знайшла спосіб (а напевно його знайде) змусити селян виконувати статутові обовязки, то перед таким становищем наших селян збліднелоб колишнє кріпацтво, бо тоді дідичі змушували своїх кріпаків купувати в їх горальнях і броварах лише горівку й пиво, а в інших випадках їх не обмежовували.

У звязку з перспективою наших селян, які її витворює участь у згаданій кооперативі у формі складання частин уділів і через те заабальовання всього села, виринає ціла низка питань правного характеру.

Чи можна вважати сільську громаду за таку правну особу, як якесь статутове товариство, чи існуючі правові норми для самоуправи зокрема для сільських громад, передбачують подібну участь їх у кооперативах?

Чи дозволяє кооперативний кодекс збирати з окремих осіб, членів правної особи, якісь ...

го, здається, будемо мати в головних нарисах образ польської націоналістичної орхестри, що аж гуде від ріжнотонних голосів. Какофонія жахливого джезбенду!

На терені націоналізму українського зовсім подібно. Маємо нпр. фронт ріжношерстних націоналістів проти націоналістичного ФНЄ, маємо подивугідну „сварку в родині“, яка ведеться поміж націоналістами з варшавської групи „Ме“ й „Бібліотеки українського державника“ та „Вістником“ (див. остання публікація С. Доленги „Донцовщина“), маємо націоналістів з „Голосу“, „Вогнів“ та „Нового Села“ і маємо безліч громадян, які твердять, що між сучасним націоналізмом і передвоєнним патріотизмом є по суті найбільша ріжниця тільки у... назві і тому вони мають таке саме добре право назвати себе націоналістами, як усі інші. Маємо Організацію Українських Націоналістів, з цілком окремою, своєрідною і собі тільки питомою ідеольогією та методикою діяння. І ледви чи членами ОУН, або УНР-івської групи „Варяга“, або приятелями Донцова були Скрипник, Любченко і всі совітські самогубці, розстріляні та соловецькі засланці, імя їм легіон, які (одні коротко перед смертю, інші після неї) попали на офіціяльний реєстр українських націоналістів... Ба, але й „Українська Нива“, як тільки перенеслась до Луцька з Варшави, за часів „високої конюнктури“ П. Певного ніколи інакше себе не звала, як тільки націоналістичною, маючи на це благословенство свого одного, але доброго передплатника.

Очевидно, що польська сторона знаменито про це знає. І коли ми навіть не маємо надто твердих основ відмовитись від свого твердження про „ігноранція максіма польонорум ін ребус украініціс“, то проте в цьому пункті ті варшавські і львівські польські журналісти, які бодай час до часу, з власного чи чужого надхнення, заглядають до української ґазети і склеюють огляд української преси, — здають собі справу, що і в українському громадянстві йде палка дискусія, інколи не дуже джентельменським тоном ведена, на тему шляхів націоналізму та його сутнього значіння і призначення. Але про це можна інколи забути. Забувається про це тоді, коли треба дискредитувати цілий український рух та окремих українських діячів, причеплюючи їм марку націоналізму та промовчуючи, що взагалі може існувати український націоналізм в якійнебудь іншій формі, як тільки — ОУН.

Клясичний зразок статті, яка може служити за шкільний приклад, як можна зловживати пером і терпеливим папером для цілей, що з публіцистикою не мають нічого спільного, мали ми в недільному числі львівського „Слова Народового“. Вже сам наголовок може повчити читача про благородні інтенції автора: „Чи опозиція УНДО добалакається з ОУН?“ У поверх двісті рядках автор упевняє, що „Діло“ та в „Ділі“ „Кедрин намовляє ОУН взяти участь у загально-українській консолідації“, що той сам „Кедрин два тижні тому твердив, що УНДО співпрацює з ОУН“, а сьогодні „всі вони приємно дискутують і просто ліцитуються у запалюванні чемностей ОУН-ві. І УНДО і опозиція п. Кедрина. Однак опозиція спритніша“.

Не маємо наміру полемізувати з автором тої статті і впевняти його, що він помиляється. Бо коли існує дилема: чи маємо тут до діла зі злобою, чи ігноранцією, то не маємо найменших сумнівів, що грає тут ролю виключно злоба. Очевидно, існують такі поляки, які „шовіністами“ й „націоналістами“ називають тих, що не хотять змінити греко-католицького обряду, виховують дітей на українців та не хотять погодитися на таку сущу дрібничку, як ліквідація окремих українських культурно-освітніх установ. Існують все ще такі польські патріоти, які вважають, що патріотом вільно бути тільки полякові, а хто є патріотом українським, той автоматично повинен іти до криміналу. Але редакторів „Слова Народового“ за таких примітивів не вважаємо і не бачимо потреби ображувати їх, представляючи їх інтеліґенцію нижче, ніж вони на це заслуговують. Вони, правда, теж належать до катеґорії людців, які признають мораль одного славного муринського племени: „коли зїш мою жінку, то це зле, а коли я зїм твою — те це дуже добре“, але гадаємо, що в даному випадку навіть та благородна засада сходила на другий плян. Бо коли ми знаємо, що не кожний польський націоналіст звеличує Елігіюша Невядомського, то й редактори „Слова Народового“ напевне знають, що не конче кожний український націоналіст славить діяльність ОУН та тужить до співпраці з тією орґанізацією! І що коли існує нині міжнародня мода на націоналізм, яка має такий успіх на польській вулиці, то й українська вулиця не є від світа та сусідів відділена китайським муром.

Коли-ж вони роблять авторові цих рядків таку честь, що (хай навіть тільки іронічно) прирівнюють його і до Макіявелія і Меттерніха та називають „найспритнішим українським радіотелеґрафістом“, то хай дозволять мені з того титулу висловити свою скромну „фахову“ думку: часами найбільшим спритом є вживати способів найзвичайніших, які ведуть простим шнурком до наміченої цілі. Отже: чи не краще булоб, замість тратити стільки часу, паперу та енерґії на підбір закарлючених фраз, чи не краще, простіше, вигідніше і доцільніше було написати коротко і ясно: „звертаємо увагу поліції на „Діло“ й Кедрина і відразу радимо, що як формальну притоку можна взяти арґумент — їхніх симпатій (чи може навіть звязків?!) до ОУН“. Хоч це не відповідає правді і не повірять цьому ані поляки ані українці, але що це шкодить? Адже саме отой пок. Макіявелі казав, що всі засоби добрі, коли ведуть до цілі.

Тут тільки одна маленька „заковика“: якщо оклик „поліція!“ має лунати зі сторінок польської преси від правовірно-проурядового „ІКЦ“ починаючи на „засадничо-опозиційнім“ „Слові Народовім“ кінчаючи, то автори тих покликів мусять зясувати собі прикру для них правду, що колиб хотіти засадити за решітку чи депортувати на якусь будучу польську Ґуяну всіх українців, які причислюють себе до націоналістів, називають себе націоналістами, або хотять в якийнебудь спосіб кооперувати з такими націоналістами, то направду малиб величезний клопіт з приміщенням всіх таких проступників.

І. Кедрин.

Новий волинський винахід · кооператива, якої ще світ не бачив

Є в Луцьку „землянська“ господарсько-торговельна організація „Синдикат Рольнічи“. Обєднує самий мозок Волині. Здавалосяб, повинен би бути зразком для інших організацій. Та все ледви дихає. Якби вряди-годи не заглянув до нього наш дядько та не заплатив дзвінкою готівочкою, то може й перестав би вже дихати.

Є ще тут від недавнього часу „Самопомоц Рольніча“ для збуту збіжжя. І хоч „земяне“ мають у своїх руках половину волинської землі, тимсамим і половину збіжжя, „Самопомоц“ теж ледви дихає, бо український дядько все ще придивляється до неї і збіжжя не везе. Та ще й глузує собі тихцем: „Яка там поміч рільнича. От помагають самі собі“.

А жити й „Синдикатові Рольнічому“ й „Самопоци Рольнічій“ якось треба. Почалася робота над обєднанням“. Мовляв, разом будемо сильніші. Вже мало не обєднaлися. Та комусь раптом прийшло в голову:

— Ви будете кульгати вправо, ми будемо кульгати вліво і все одно будемо стояти на місці. Ось якби той український хлоп прийшов та підпер нас своїм медвежим плечем, то напевно швидко рухнулисяб з місця.

Але український „хлоп“ усе недовірливо виглядає зпоза свого плоту й не йде. А без нього ані руш.

— Та що там дуже просити його! — шепнув хтось. — Хлоп на те, щоб слухався. Адже ми тут кермуємо життям.

І вирішили, щоб українського „хлопа“ не разили старі вивіски, створити нову організацію „Кооперативну Рольнічо-Гандльову“, а потім уже, коли на цю новинку „хлоп“ піде, влити до неї, як дріжджів, панського елементу з „Синдикату“ й „Самопомоци“. Уложили статут, видрукували його й почали роботу по українських селах за ласкавою допомогою пп. війтів, секретарів, членів волосних рад та солтисів.

В кожному разі взялися за приєднання українських селян новій кооперативі дуже самопожертовно й дуже ревно. З місця дали сердечну пораду солтисам таксамо сердечно порадити селянам, щоб вони „добровільно“ ухвалили дати з морґа по по кількадесять ґрошів (у деяких селах по 40 ґрошів) на уділи й за це їх збіжжя поїде на ринок, як по маслі. А наші селяни знають, що коли кажуть „добровільно“, то треба поважно подумати. І думають, аж волосся повидирали собі за вухом.

— Це що, — питаються обережно, — податок новий?

— Який там податок! На уділи. Знаєте, як це буває у „спулдзельні“: уділи — це ваші гроші. Можете їх виповісти, назад узяти...

— Знаємо! — ще сильніше чухаються. — Вже не раз ми отак „виповідали“ й „брали“ назад, лише додому нічого не приносили. Та ще кажуть нові уділи платити, щоб борги покрити.

Показують їм статут: відповідальність уділами. Так, це трохи легше. Але й тих 40 ґрошів з гектара шкода.

Свідоміші наші дядьки просять дати їм статут, щоб роздивитися в ньому. Читають його по селах і робота поза вухами йде ще сильніше.

§ 10 п. 3-ій цієї нової „Кооперативи Рольнічо-Гандльової“ каже, що члени її (фізична чи правна особа) **обовязаний „доставляти до кооперативи всю кількість хліборобських продуктів, призначених на продаж, яких закупведе кооператива“, і „купувати в кооперативі всі потрібні в хліборобському й хатньому господарстві товари, що продає кооператива“.**

§ 6 застерігає: **„Члени кооперативи не можуть належати без виразної на це згоди надзірної ради до іншої кооперативи або підприємства, що має такий самий, або подібний предмет господарської діяльности“.**

Щоб звільнитися від цих обовяків і обмежень, член може виступити з кооперативи, а**ле аж по двох роках після виповідження, рахуючи від останнього дня даного року**, себто: якби, припустім, подав заяву в лютому, то звільниться лише по двох роках і одинацяти місяцях (§ 11).

Щоб зрозуміти всю небезпеку для нашого селянства від затягання до згаданої кооперативи цілих громад у формі постанов про складання дрібних сум на уділи (від гектара), треба ще прочитати й § 28 статуту, який каже: **Правні особи беруть участь (у загальних зборах кооперативи) через наставлених з цією метою уповноважених, сільську громаду репрезентує солтис“.**

Розшифруйте цей статут і будете мати:

Коли якесь українське село дасть себе намовити зробити постанову про складання датків (від морґа чи іншим способом) на набуття хочаб одного уділу, то: 1) ціла громада (всі селяни) обовязані всі свої сільсько-господарські продукти продавати лише „Кооперативі Рольнічо-Гандльовій“ і не можна буде вже селянинові продавати їх тому, кому захотів би, хочби той платив йому й вищу суму, 2) всі селяни обовязані булиб закуповувати товари тільки в цій кооперативі, незалежно від цін, 3) на загальних зборах говорив би за них солтис, а які відносини на Волині між солтисами і громадянами відомо, 4) **таке село не моглоб заклacти собі власної кооперативи з тими самими функціями, а існуючі кооперативи не малиб права скуповувати у своїх членів тих продуктів, які купувалаб ця кооператива, і продавати їм ті товари, які продавалаб вона;** і 5) селяни моглиб звільнитися від цієї залежности після речинця, окресленого в наведеному § 11, якщоб солтис на це погодився.

Колиб до кооперативи пристала, як правна особа ціла волость, то вся ця залежність простягласяб на все її населення, а репрезентував би його на зборах якийсь волосний урядовець. Якби „Кооператива Рольнічо-Гандльова“ знайшла спосіб (а напевно його знайде) змусити селян виконувати статутові обовязки, то перед таким становищем наших селян збліднулоб колишнє кріпацтво, бо тоді дідичі змушували своїх кріпаків купувати в їх горальнях і броварах лише горілку й пиво, а в інших випадках їх не обмежовували.

У звязку з перспективою наших селян, яку її витворює участь у згаданій кооперативі у формі складання частин уділів і через те закабалювання всього села, виринає ціла низка питань правного характеру.

Чи можна вважати сільську громаду за таку правну особу, як якесь статутове товариство, чи існуючі правові норми для самоуправи, зокрема для сільських громад, передбачують подібну участь їх у кооперативах?

Чи дозволяє кооперативний кодекс збирати з окремих осіб, членів правної особи, вкла...

ки на уділи, що не дають їм за їх гроші ніяких особистих прав, хоча накладають на них обовязки? Правні особи, вступаючи в члени іншої організації, вплачують уділи із своїх власних засобів, тобто засобів цього правного тіла. Яким-же правом правні особи (якщо можна сільську громаду зарахувати до таких правних осіб) можуть накладати на своїх членів якісь датки та за ці приватні гроші купувати права для себе?

Чи ті заходи, яких уживають по селах пропагатори згаданої кооперативи, не колідують з законом про товариства, який забороняє змушувати когонебудь вступати в члени товариств?

Нарешті яким правом органи самоуправ беруть на себе функції помічників приватних організацій, до яких належить і „Кооператива Рольничо-Гандльова" в Луцьку?

Треба, щоб компетентні чинники звернули увагу на те, що самоуправи беруть на себе невластиву їм ролю і своїм наганянням приватній організації членів-хліборобів можуть у майбутности, на випадок неуспіху кооперативи, викликати нарікання й недовіря до себе селянських мас.

Українське громадянство не може нічого зробити, як окремі українські хлібороби захочуть вступати в члени згаданої кооперативи на свій власний риск. Але воно буде всіма силами боротися проти закабалювання при допомозі самоуправ цілих сіл чи волостей.

Кооператор.

Розігнали сходини „Лугу".

На день 4-го ц. м. скликала старшина місцевого „Лугу" в Радехові своїх членів на звичайні сходини. Підчас сходин увійшов на салю комендант місцевої станиці державної поліції і заявив, що сходин не можна відбувати. На заввaження приявних членів старшини, що це звичайні законом дозволені членські сходини, відповів: „Пан староста собе тего не жичи". Виходило би, що хоч закон про товариства збори на такі сходини дозволяє, то це п. старості Міхальському не вистарчає. Приявний коло льокалю референт безпеки зі старостства слова коменданта в піднесенім тоні апробував.

Запитуємо відповідальні чинники: чи поведінка п. старости та його органів має оправдання? І чи вільно нашому товариству робити сходини для членів, чи ні?

——o——

Груба шляхта — дрібній шляхті...

ГРОШ НА „РЕВІНДИКАЦІЮ ДУШ ПОЛЬСКІХ".

Про „Звйонзек шляхти загродовей" писали ми в останньому часі вже декілька разів. Зїзди цеї організації у Перемишлі та Станиславові були доказом, що ініціятори й організатори цього руху, поклавши велику ставку, намагаються її за всяку ціну виграти. Ця ставка — організація „шляхти загродовей". Ще на зїздах у Перемишлі та Станиславові ці завдання обмежувалися нібито до організації польської дрібної шляхти, до поширювання освіти між нею, до піднесення культурного рівня цього стану. Голосно не говорили про те, що „Звйонзек" організує не тільки польську шляхту, але затягає під свої прапори усякими способами й українську дрібну шляхту, заманюючи її усякими постійними привілеями та хвилевими вигодами.

Сьогодні про це заговорили голосно. Краківський „Ілюстровани Курієр Цодзєнни" (ч. 126. з 8-го травня ц. р.) пише: „Перед новим рухом шляхти загродовей та її головною організацією стоять непомірно великі завдання. Неповернені шкоди, що їх зробила на східних окраїнах русифікаторська політика Росії й акція українців — мусить відробити шляхта загродова. Має вона не тільки боронити теперішнього стану посідання; вона має доручення вести акцію ревіндикації польських душ. Розбуджена національна свідомість та гордість з приналежности до великого польського народо промінюватимуть тепер через шляхту загродову до найдальших меж Річипосполитої, протиставлячись русифікаторським затіям. Ренесанс окраїнної шляхти має спричинити, що ці землі увійдуть в обсяг живої польської думки і стануть знову колискою найкращих вояків, найбільш загартованих боєвиків польщини".

Тепер цілком ясно. Тут не йде про організацію польської шляхти загродової взагалі, але головним чином „окраїнної" шляхти, що має вести боротьбу за польськість саме цих окраїн. Це не якась культурно-освітня організація, це свого роду армія, це військо, що має боєві завдання. Культурно-освітня чи навіть самодопомогова організація може вести свою працю у більшому чи меншому розмірі за ті засоби, що впливають з членських вкладок чи інших скромних датків. Але на військо треба грошей, і це розуміють ті, що хотіли би оачити стовідсоткову реалізацію завдань „Звйонзку шляхти загродовей". Тому не диво, що вони почали на велику міру акцію фінансової допомоги шляхотській організації. Започаткував цю акцію колишній львівський воєвода Вл. Бельна-Пражмовський, тепер голова „Комунальних Копалень Вугля" у Яворжні. Він зложив у редакції „Ілюстрованого Курієра Цодзєнного" як дар для „Звйонзку шляхти загродовей" 2.000 золотих і просить, щоб пішли його слідом такі особи: львівський архиепископ Болеслав Твардовський, перемиський єпископ Францішок Барда, гр. Станислав Бадені, гр. Антін Лянцкоронський, гр. Аґенор Голуховський, інж. Йосиф Пшедпельський, генеральний директор „Сатурна", інж. Тадей Стадникевич, генеральний директор „Ґодули" і Юліян Цибульський, генеральний директор П. К. В.

Можна сподіватися, що запрошені особи відгукнуться, що вони викличуть ряди інших і що й на т. зв. „кресах" від якогось часу ведуть ріжні групи, ріжні стани і верстви, дістане теж грубу офіціяльну підмогу від союзу грубої і дрібної шляхти.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Україна на Мировій Конференції.

(Elie Borschak: L'Ukraine à la Conférence de la Paix (1919—1923). Paris 1938, p. 188. Editeur Paul Hartmann, 11, rue Cujas.).

Наш невтомний шукач за матеріялами із нашої старовини по чужинних архівах — Ілько Борщак видав нову працю у французькій мові п. з. „Україна на Мировій Конференції". За рік будуть певне святкувати 20-ліття версайського договору численними статтями, в яких автори будуть дивуватися, як мало з цього договору залишилося, себто як швидко Европа змінила основи останнього миру.

Праця І. Борщака наскрізь історична, оперта на офіціяльних документах і архівних джерелах, доступних покищо для дипльоматів і вчених; це передрук із журналу „Монд Сляв" виданий усього у 250 примірниках, для обмеженого гурта спеціялістів. Вона має гарне мотто із французького історика Фістель де Кулянжа: „Події не виявляють скоро своїх наслідків. Нераз треба четвертини століття, навіть більше, заки можемо сказати: ось наслідок". Чи в нашій справі минув уже той час чи треба чекати на виразніші наслідки Мирової Конференції — оптимісти та песимісти дадуть на це ріжну відповідь.

1. Борщак починає свою працю коротким вступом, з'ясовуючи ситуацію України під кінець світової війни. Гетьман Скоропадський сидів уже у Берліні, у Києві від 20. листопада 1918 р. запанувала Директорія, майже в тому самому часі в Галичині за новоутвореної української влади почалися бої за Львів, який поляки заняли 22. листопада. 22. січня 1919 р. проголошено в Києві злуку двох українських республик і в їх імені виїхала до Парижа українська делегація, щоб дістати признання союзних европейських держав для нової держави. Її головою був інжинір Григор Сидоренко, заступником Василь Панейко. Вона складалася у Парижі з 18 членів; з Києва виїхало їх майже 60 (чи не більше), але французький уряд дав візи тільки невеличкій кількости, відмовивши її передовсім тим, що брали участь у Берестейському договорі.

Французька преса була настроєна до „української справи" вороже. Щоденник „Матен" з міліоновим накладом у числах з 5-го і 7-го січня писав, що Петлюра працює спільно з большевиками і що українська армія не істнує, бо це тільки банда грабіжників. Півофіціяльний „Тан" писав про анархію на Україні, а французький міністр закордонних справ Пішон не мав ясного погляду щодо дійсних сил на українських землях. 18. січня Мирова Конференція почала офіціяльно свої праці. Большевики вже тоді пробували через Льондон і Вашингтон переконати Антанту, що вони мають тільки мирні наміри. Їх речником був Літвінов, що сидів тоді у Копенгагені. Льойд Джордж навіть висунув пропозицію, щоб допустити до Мирової Конференції представників большевиків, але французький уряд відкинув її. Останній французький амбасадор у Росії Нуленс, що після жовтневої революції виїхав до Вологди, потім до Архангельська, інформував фр. уряд, що большевики тримаються тільки терором. Клемансо, голова Мирової Конференції, радив почекати з розмовами із большевиками, а обмежитися покищо до охоронних засобів, щоб анархія не поширювалася на захід. Вільсон підлав проект, що мав погодити представників цілої Антанти: Антанта не хоче встрявати у внутрішні справи колишньої російської імперії, а хоче звернутися „до всіх російських урядів" за розясненнями справжньої ситуації. Коли представник Італії Соніно піддав думку, щоб ужити військової інтервенції „в Росії", тоді Льойд Джордж звернув йому увагу, що Антанта має там щонайбільше 20.000 війська, а для знищення большевиків треба бодай 150.000.

Коли Вільсон зредагував славну ноту, якою запрошував представників усіх урядів на території Росії на нараду з делегатами Антанти на острів Прінкіпо, всі уряди відмовилися від такої подорожі і туди виїхали тільки большевики. Голова української делегації в Парижі заявив Пішонові, що український уряд може вислати делегатів на Прінкіпо тільки тоді, коли большевицький російський уряд припинить наступ на У. Н. Р.

За той час, коли на Україні лютувала війна у французькому парляменті йшли живі дебати яке становище супроти подій має заняти Франція, коли вона хоче заступити Німеччину у своїх впливах на Україні. Тому, що в урядових французьких колах головним дорадчим голосом мали російські політики, то французький уряд хотів ще раз спробувати відновити „єдиную, неділимую", вважаючи, що українці, естонці, литовці це тільки бунтарі. Вся історія десанту

ки на уділи, що не дають їм за їх гроші ніяких особистих прав, хоча накладають на них обовязки? Правні особи, вступаючи в члени іншої організації, вплачують уділи із своїх власних засобів, тобто засобів цього правного тіла. Яким-же правом правні особи (якщо можна сільську громаду зарахувати до таких правних осіб) можуть накладати на своїх членів якісь датки та за ці приватні гроші купувати права для себе?

Чи ті заходи, яких уживають по селах пропагатори згаданої кооперативи, не колідують з законом про товариства, який заборонює змушувати когонебудь вступати в члени товариств?

Нарешті яким правом органи самоуправ беруть на себе функції помічників приватних організацій, до яких належить і „Кооператива Рольнічо-Гандльова“ в Луцьку?

Треба, щоб компетентні чинники звернули увагу на те, що самоуправи беруть на себе невластиву їм ролю і своїм наганянням приватній організації членів-хліборобів можуть у майбутности, на випадок неуспіху кооперативи, викликати нарікання й недовіря до себе селянських мас.

Українське громадянство не може нічого зробити, як окремі українські хлібороби захочуть вступати в члени згаданої кооперативи на свій власний риск. Але воно буде всіма силами боротися проти закабалювання при допомозі самоуправ цілих сіл чи волостей.

Кооператор.

Груба шляхта — дрібній шляхті...

ГРОШІ НА „РЕВІНДИКАЦІЮ ДУШ ПОЛЬСКІХ“.

Про „Звйонзек шляхти загродовей“ писали ми в останньому часі вже декілька разів. Зїзди цієї організації у Перемишлі та Станиславові були доказом, що ініціятори й організатори цього руху, поклавши велику ставку, намагаються її за всяку ціну виграти. Ця ставка — організація „шляхти загродовей“. Ще на зїздах у Перемишлі та Станиславові ці завдання обмежовувалися нібито до організації польської дрібної шляхти, до поширювання освіти між нею, до піднесення культурного рівня цього стану. Голосно не говорили про те, що „Звйонзек“ організує не тільки польську шляхту, але затягає під свої прапори усякими способами й українську дрібну шляхту, заманюючи її усякими постійними привілеями та хвилевими вигодами.

Сьогодні про це заговорили голосно. Краківський „Ілюстрований Курієр Цодзенни“ (ч. 126. з 8-го травня ц. р.) пише: „Перед новим рухом шляхти загродовей та її головною організацією стоять непомірно великі завдання. Неповернені шкоди, що їх зробила на східних окраїнах русифікаторська політика Росії й акція українців — мусить відробити шляхта загродова. Має вона не тільки боронити теперішнього стану посідання; вона має доручення вести акцію ревіндикації польських душ. Розбуджена національна свідомість та гордість з приналежности до великого польського народо проміннюватимуть тепер через шляхту загродову до найдальших меж Річипосполитої, протиставляючись русифікаторським затіям. Ренесанс окраїнної шляхти має спричинити, що ці землі увійдуть в обсяг живої польської думки і стануть знову колискою найкращих вояків, найбільш загартованих боєвиків польщини“.

Тепер цілком ясно. Тут не йде про організацію польської шляхти загродової взагалі, але головним чином „окраїнної“ шляхти, що має вести боротьбу за польськість саме цих окраїн. Це не якась культурно-освітня організація, це свого роду армія, це військо, що має боєві завдання. Культурно-освітня чи навіть самодопомогова організація може вести свою працю у більшому чи меншому розмірі за ті засоби, що впливають з членських вкладок чи інших скромних датків. Але на військо треба грошей, і це розуміють ті, що хотіли би бачити стовідсоткову реалізацію завдань „Звйонзку шляхти загродовей“. Тому не диво, що вони почали на велику міру акцію фінансової допомоги шляхотській організації. Започаткував цю акцію колишній львівський воєвода Вл. Беліна-Пражмовський, тепер голова „Комунальних Копалень Вугля“ у Яворжні. Він зложив у редакції „Ілюстрованого Курієра Цодзенного“ як дар для „Звйонзку шляхти загродовей“ 2.000 золотих і просить, щоб пішли його слідом такі особи: львівський архиєпископ Болеслав Твардовський, перемиський єпископ Францішок Барда, гр. Станислав Бадені, гр. Антін Лянцкоронський, гр. Агенор Голуховський, інж. Йосиф Пшедпельський, генеральний директор „Сатурна“, інж. Тадей Стадникевич, генеральний директор „Годулі“ і Юліян Цибульський, генеральний директор П. К. В.

Можна сподіватися, що запрошені особи відгукнуться, що вони виключуть рядів інших і акція, що її на т. зв. „кресах“ від якогось часу ведуть ріжні групи, ріжні стани і верстви, дістане теж грубу офіціяльну підмогу від союзу грубої і дрібної шляхти.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Україна на Мировій Конференції.

(Elie Borschak: L'Ukraine à la Conférence de la Paix (1919—1923). Paris 1938, p. 188. Editeur Paul Hartmann, 11, rue Cujas.).

Наш невтомний шукач за матеріялами із нашої старовини по чужинних архівах — Ілько Борщак видав нову працю у французькій мові п. з. „Україна на Мировій Конференції“. За рік будуть певне святкувати 20-ліття версайського договору численними статтями, в яких автори будуть дивуватися, як мало з цього договору залишилося, себто як швидко Европа змінила основи останнього миру.

Праця І. Борщака наскрізь історична, оперта на офіціяльних документах і архівних джерелах, доступних покищо для дипльоматів і вчених; це передрук із журналу „Монд Слав“ виданий усього у 250 примірниках, для обмеженого гурта спеціялістів. Вона має гарне мотто із французького історика Фістель де Кулянжа: „Події не виявляють скоро своїх наслідків. Нераз треба четвертини століття, навіть більше, заки можемо сказати: ось наслідок“. Чи в нашій справі минув уже той час чи треба чекати на виразніші наслідки Мирової Конференції — оптимісти та песимісти дадуть на це ріжну відповідь.

І. Борщак починає свою працю коротким вступом, засовуючи ситуацію України під кінець світової війни. Гетьман Скоропадський сидів уже у Берліні, у Києві від 20. листопада 1918 р. запанувала Директорія, майже в тому самому часі в Галичині за новоутвореної української влади почалися бої за Львів, який поляки заняли 22. листопада. 22. січня 1919 р. проголошено в Києві злуку двох українських республик і в їх імені виїхала до Парижа українська делегація, щоб дістати признання союзних европейських держав для нової держави. Її головою був інжинір Григор Сидоренко, заступником Василь Панейко. Вона складалася у Парижі з 18 членів; з Києва виїхало їх майже 60 (чи не більше), але французький уряд дав візи тільки невеличкій кількости, відмовивши її передовсім тим, що брали участь у Берестейському договорі.

Французька преса була настроєна до „української справи“ вороже. Щоденник „Матен“ з міліоновим накладом у числах з 5-го і 7-го січня писав, що Петлюра працює спільно з большевиками і що українська армія не істнує, бо це тільки банда грабіжників. Півофіціяльний „Тан“ писав про анархію на Україні, а французький міністер закордонних справ Пішон не мав ясного погляду щодо дійсних сил на українських землях. 18. січня Мирова Конференція почала офіціяльно свої праці. Большевики вже тоді пробували через Льондон і Вашингтон переконати Антанту, що вони мають тільки мирні наміри. Їх речником був Літвінов, що сидів тоді у Копенгагені. Льойд Джордж навіть висунув пропозицію, щоб допустити до Мирової Конференції представників большевиків, але французький уряд відкинув її. Останній французький амбасадор у Росії Нуленс, що після жовтневої революції виїхав до Вологди, потім до Архангельська, інформував фр. уряд, що большевики тримаються тільки терором. Клемансо, голова Мирової Конференції, радив почекати з розмовами із большевиками, а обмежитися покищо до охоронних засобів, щоб анархія не поширювалася на захід. Вільсон подав проект, що мав погодити представників цілої Антанти: Антанта не хоче встрявати у внутрішні справи колишньої російської імперії, а хоче звернутися „до всіх російських урядів“ за розясненнями справжньої ситуації. Коли представник Італії Сонніно піддав думку, щоб ужити військової інтервенції „в Росії“, тоді Льойд Джордж звернув йому увагу, що Антанта має там щонайбільше 20.000 війська, а для знищення большевиків треба б бодай 150.000.

Коли Вільсон зредагував славну ноту, якою запрошував представників усіх урядів на території Росії на нараду з делегатами Антанти на острів Прінкіпо, всі народи відмовилися від такої подорожі і туди виїхали тільки большевики. Голова української делегації в Парижі заявив Пішонові, що український уряд може вислати делегатів на Прінкіпо тільки тоді, коли большевицький російський уряд припинить наступ на У. Н. Р.

За той час, коли на Україні лютувала війна у французькому парляменті йшли живі дебати яке становище супроти подій має заняти Франція, коли вона хоче заступити Німеччину у своїх впливах на Україні. Тому, що в урядових французьких колах головний дорадчий голос мали російські політики, то французький уряд хотів іще раз спробувати відновити „єдиную-неділимую“, вважаючи, що українці, естонці, литовці це тільки бунтарі. Вся історія десанту

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 94. Пятниця, 11. травня (29. квітня) 1888.

ПРОТИ „НЕЛЮДСЬКОГО ЗАКОНУ".

„Діло" присвячує передову статтю гр. Ник. Ігнатієву, якого вибрали головою „Славянського Благотворительного Общества" в Петербурзі. Це товариство займалося пропагандою панславізму суто російського типу, тобто, щоб „усі слявянські ріки злилися в російському морю". „Діло" висловлює думку, що така пропаганда поширює тільки баламутство, що вона ніколи не доведе до обєднання славян. Якщо новий голова цього товариства, що є освіченою людиною, схоче мати справді успіхи у пропаганді панславізму, то нехай замість „огидливого всім славянам обєдинения" випише на своєму прапорі „вольний національний розвиток і федерація славян". І нехай гр. Ігнатієв почне здійснювати це гасло на Україні „скасуванням нелюдського закону з 18-го травня 1876 р.; це буде „найкраще відсвяткування 900-літнього ювилею хрещення Руси св. Володимиром, який говорив тим самим руським словом, що його закон з 1876 р. забив".

„ТІЛЬКИ РІДНА МОВА..."

Словінський посол до віденського парляменту, д-р Ґреґорец, в дискусії над буджетом міністерства освіти говорив між іншим:

„Національність містить у собі більше, як тільки мову, — бо релігію, соціяльний і моральний лад, письмо, звичаї і обичаї, штуку і науку, але понад усе матірну мову. В ній живе нарід. Понехавши матірну мову національність умирає і це найглибша причина, чому кожний нарід в Австрії так настає на те, щоб дістати таку народню школу, де булаб народня мова єдиною мовою навчання. З цим погоджуються і найзнаменитші педаґоґи всіх освічених народів. Дитина, виховувана на чужій мові, не так легко розуміє, калічить чужими словами свою мову, не має багато любови до своїх батьків, до рідної землі, до матірної мови, її характер стає хиткий. Тільки рідна мова витискає на дусі національний тип".

„НЕМА КОМУ ВЧИТИ..."

У дописі з Сянока читаємо: „Наша ґімназія переживає восьмий рік свого істнування. По вакаціях побачите наших матуристів в університетах. На жаль мушу сказати, що хоч русинів у ґімназії досить багато, то нема кому вчити руської мови й літератури. Ще ні одного професора русина краєва шкільна рада нам не заіменувала! О. катехит М. має за багато заняття, щоб міг цьому присвятитися. Йому завдячуємо, що сякий-такий хор звеличує наше богослуження співом, а до недавна він навчав релиґії в ґімназії і в нормальній школі, що певно було й причиною, що підупав на здоровлю. Новий сотрудник улекшив тепер у половині його працю".

в Одесі й помочі для Денікіна та Колчака це одне пасмо непорозумінь і невдач, що тільки скріпили большевицький наступ, ослаблюючи українську армію.

Українська справа на Мировій Конференції у Парижі була якнайтісніше звязана із справою російською та польською і була залежна від знавців та впливових дипльоматів цих обидвох народів, які мали в Парижі широкі звязки та за собою вікову традицію культурних впливів. В архівах Мирової Конференції знаходилися матеріяли та студії зроблені фахівцями на домагання дипльоматів. Міністерство закордонних справ Франції, Англії та Спол. Держав мали своїх експертів. Для французького „Комітету Досвідів" зладив фаховий меморіял професор російської літератури в Сорбоні — Еміль Оман — науковий, по змозі обєктивний, тільки на тему самостійности української культури та мови, з усіма застереженнями щодо можливостей їх самостійного розвитку із симпатіями для державної одноцільности Росії. Американський експерт географ Бовман (автор великої книжки „Новий світ. Проблеми політичної географії") приймав принцип природного поділу на Україну та Росію, добре зорієнтований щодо всіх земель, де живуть українці і поза Росією. Англійське міністерство закордонних справ мало теж не гіршого знавця історика Протеро; його офіціяльний випуск „Україна" мав якнайточніший матеріял без будьякої тенденції. А проте вчені знавці не мали рішального голосу. Дипльомати за зеленим столом одним вухом ловили звістки з теренів, де йшла війна, з другим голоси своїх приватних дорадників, які завсіди можуть зробити якнайбільше „дипльоматичними ходами". (Далі буде).

ЧОГО ДОМАГАЮТЬСЯ НІМЦІ У ПОЛЬЩІ.

В часі першотравневого свята у Познані, провідник „молодонімців" у Польщі, сенатор Візнер висунув такі домагання і подав такі вказівки для німецької акції у Польщі: 1. боротьба за німецькі школи, 2. боротьба за працю і хліб, 3. боротьба за землю. Дітей у німецьких школах мусять виховувати вчителі німці в німецькому дусі. Земельна реформа у Польщі і закон про прикордонну смугу у великій мірі кривдять німців.

Тоді-ж окреслили такі основні заложення молодонімецького руху у Польщі: 1. треба зірвати міждільницеві границі, що розділюють німецьку меншину у Польщі, 2. треба довести до орґанізаційної єдности всіх німців у Польщі, 3. одноціла орґанізація мусить пересякнути ідеєю націонал-соціялізму.

—o—

ПОВСТАННЯ У БОЛІВІЇ?

У закордонній пресі появилася вістка, що у Болівії вибухло військове повстання. Президент республіки заперечує це, підкреслюючи, що в цілій провінції Чако панує спокій.

—o—

СТАНОВИЩЕ БРАЗИЛІЙСЬКОГО УРЯДУ ДО НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІЗМУ.

Бразилійський президент видає декрет про сувору контролю чужинецьких шкіл у Бразилії. Як претекст послужив факт, що у націонал-соціялістичних школах виховання йде незгідно зі засадами принятими у Бразилії. Уряд мабуть зажадає, щоби нац.-соціялістичні орґанізації розвязалися.

КОСІОР АРЕШТОВАНИЙ?

У Москві розійшлися поголоски про арештування заступника голови ради народніх комісарів СССР С. Косіора, що є рівночасно представником комісії державної контролі. Від деякого часу попав він у неласку; причини можна добачуватися в тім, що 1922-23 рр. він підтримував троцькіську опозицію, крім того був секретарем КП(б)У, співпрацюючи з Скрипником та Любченком.

З польських справ.

НОВА ПОЛІТИЧНА ҐРУПА.

Новою можна назвати її тому, що тепер вона переходить етап своєї орґанізації в окрему політичну одиницю та остаточного оформлення своєї ідеольоґії. Це т. зв. ґрупа „Ютра Праци", що виступила з Озону. Покищо це тільки ґрупа послів. Перед кількома днями, на скликаній спеціяльно пресовій конференції посол Будзинський представився представникам преси як шеф пропаґанди посольської ґрупи „Ютра Праци" та подав деякі інформації про намірену діяльність.

Посилену акцію серед ширшого громадянства ґрупа почне щойно восени. Але на парляментарному терені започаткує свою акцію вже в часі найближчої надзвичайної сесії. Ідеольоґія нової ґрупи радикально-соціяльна і націоналістична. Ґрупа змагає до того, щоб забезпечити добробут сільській людности і на цій точці погоджується зі становищем деяких опозиційних партій, причому виступатиме проти діяльности міністра хліборобства Понятовського. Ґрупа протиставиться також політиці мін. освіти Свентославського. Що торкається господарських справ, то ґрупа висуває тезу, що „найнижчий пролетар мусить бути власником".

На запит, яке є відношення ґрупи до зміни виборчої ординації, пос. Будзинський відповів, що ґрупа не заняла ще в тій справі становища, але зробить це зараз після створення парляментарного клюбу.

ДАЛІ ВИСТУПАЮТЬ З ОЗОНУ.

Діяч у ділянці хліборобства та кооперації у краківському воєвідстві Людомир Шидловський надіслав на руки ген. Скварчинського письмо з заявою, що уступає зі становища члена воєвідської ради Озону. Свій крок Шидловський мотивує тим, що солідаризується з ґрупою „Ютра Праци".

З парляментарного кола Озону і самого Озону виступив посол Болеслав Сьвідзинський, що був першим головою парляментарного клюбу Озону.

„ЗЛЄП" ПРИСТУПИВ ДО ОЗОНУ.

Появилася вістка, що до Озону приступив в останніх днях сенатор Гавсбах, шеф т. зв. „Злєпу", тобто „Зайонзку Левіци Патріотичней". Цей факт підтверджував би твердження консерватистів та ендеків, що Озон це

Резолюції

ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДО, ПРИНЯТІ НА ЗАСІДАННІ ДНЯ 7. ТРАВНЯ 1938. Р.

I.

Центральний Комітет УНДО стверджує, що в нинішніх важких політичних відносинах в українському громадянстві зростають настрої політичного радикалізму. Ці настрої є викликувані в першу чергу визиваючою поставою широких кол польського шовіністичного громадянства супроти всього, що українське, і пляновою протиукраїнською акцією Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій. Останні події на польсько-українському відтинку, розгром українських установ у Золочеві та подібний на меншу скалю уладжений напад на приватні домівки й українські установи в Радехові є наглядним доказом у найбільшій мірі нездорової та пересиченої ненавистю атмосфери серед польського громадянства. Ці жалюгідні події є висловом опінії польського громадянства, щоби стосувати супроти українців збірну відповідальність за незаконні вчинки окремих невідповідальних українських одиниць. Центральний Комітет УНДО якнайрішучіше протестує проти стосування засади збірної відповідальности, зокрема, проти своєчасного незапобігання і толерування всяких погромницьких відрухів польського громадянства органами державної влади.

II.

Центральний Комітет УНДО закладає рішучий протест проти закриття органами влади дня 28. квітня 1938. р. Українського Робітничого Товариства **„Сила“** і проти припинення діяльности дня 6. травня 1938. р. на терені цілого краю Товариства **„Союз Українок“.** Центральний Комітет УНДО вважає, що статутові недогляди та відхили чи навіть політичні потягнення окремих Виділів чи поодиноких членів Виділів українських загально-краєвих товариств у ніякому разі не можуть бути достаточною причиною для стосування збірних санкцій супроти існування цілости даних товариств, яких то репресій не стосується до польських аналогічних товариств. Центральний Комітет стверджує, що того роду репресійні акти і нерівномірність трактування обох груп ще більше загнюють і так уже до краю загострені польсько-українські взаємини, і викликують серед українського загалу переконання, що ці акти є на ділі інтеґральною частиною загального польського наступу на цілість зорґанізованого українського національного життя.

III.

На основі безчисленних фактів, зачерпнених з безпосередньої практики теперішнього українського життя, Центральний Комітет УНДО стверджує, що орґанізаційна праця Українського Народу на всіх ділянках його життя зустрічається зі зростаючими щораз важчими перешкодами. Доконані вже погроми, погрози дальшого нищення поодиноких проявів української орґанізаційної діяльности, визиваюча постава польських шовіністичних кол супроти українських церковних свят і культурних зїздів є цього найбільш проречистим доказом. В обличчі всіх тих ударів, які останньо безупину падуть з польської сторони на цілість українського національного життя, Центральний Комітет якнайрішучіше протестує проти позбавлювання українського населення належних йому і запоручених конституцією основних прав та звертає увагу найвищих рішальних чинників у державі на ці високо ненормальні відносини. Факти необоснованих репресій, насильств та безправств, стосованих супроти українців широкими шовіністичними колами польського громадянства, цілковито анархізують місцеве прилюдне життя, підривають почуття правової безпеки і до решти затирають ріжницю між законом і безправством.

IV.

Центральний Комітет УНДО перестерігає українське громадянство перед деякими невідповідальними чинниками в українській суспільности, що своїми очайдушними вчинками приносять шкоду українському громадянству та спричинюють репресії.

Тому Центральний Комітет закликає українське громадянство до рішучої боротьби з такими невідповідальними одиницями та їх вчинками.

V.

Центральний Комітет УНДО взиває українське громадянство твердо витримати серед цих небувало важких умовин на всіх позиціях своєї всесторонньої творчої національної праці та не давати себе від тієї праці відтягнути в отому незломному переконанні, що ніхто не має права ні сили спинити нас у наших конструктивних і творчих національних змаганнях.

Центральний Комітет
Українського Національно-Демократичного Обєднання.

—o—

в Одесі й помочі для Денікіна та Колчака це одне пасмо непорозумінь і невдач, що тільки скріпили большевицький наступ, ослаблюючи українську армію.

Українська справа на Мировій Конференції у Парижі була якнайтісніше звязана із справою російською та польською і була залежна від знавців та впливових дипльоматів цих обидвох народів, які мали в Парижі широкі звязки та за собою вікову традицію культурних впливів. В архівах Мирової Конференції знаходилися матеріяли та студії зроблені фахівцями на домагання дипльоматів. Міністерство закордонних справ Франції, Англії та Спол. Держав мали своїх експертів. Для французького „Комітету Дослідів“ зладив фаховий меморіял професор російської літератури в Сорбоні — Еміль Оман — науковий, по змозі обєктивний, тільки на тему самостійности української культури та мови, з усіма застереженнями щодо можливостей їх самостійного розвитку із симпатіями для державної одноцільности Росії. Американський експерт ґеограф Бовман (автор великої книжки „Новий світ. Проблеми політичної ґеографії“) приймав принцип природного поділу на Україну та Росію, добре зорієнтований щодо всіх земель, де живуть українці і поза Росією. Англійське міністерство закордонних справ мало теж не гіршого знавця історика Протеро; його офіціяльний випуск „Україна“ мав якнайточніший матеріял без будьякої тенденції. А проте вчені знавці не мали рішального голосу. Дипльомати за зеленим столом одним ухом ловили звістки з теренів, де йшла війна, а другим голоси своїх приватних дорадників, які завсіди можуть зробити якнайбільше „дипльоматичними ходами“. (Далі буде).

Чого домагаються німці у Польщі.

В часі першотравневого свята у Познані, провідник „молодонімців“ у Польщі, сенатор Візнер висунув такі домагання і подав такі вказівки для німецької акції у Польщі: 1. боротьба за німецькі школи, 2. боротьба за працю і хліб, 3. боротьба за землю. Дітей у німецьких школах мусять виховувати вчителі німці в німецькому дусі. Земельна реформа у Польщі і закон про прикордонну смугу у великій мірі кривдять німців.

Тоді-ж окреслили такі основні заложення молодонімецького руху у Польщі: 1. треба зірвати міждільницеві границі, що розділюють німецьку меншину у Польщі, 2. треба довести до орґанізаційної єдности всіх німців у Польщі, 3. одноціла орґанізація мусить пересякнути ідеєю національ-соціялізму.

—o—

ПОВСТАННЯ У БОЛІВІЇ?

У закордонній пресі появилася вістка, що у Болівії вибухло військове повстання. Президент республики заперечує це, підкреслюючи, що в цілій провінції Чако панує спокій.

—o—

СТАНОВИЩЕ БРАЗИЛІЙСЬКОГО УРЯДУ ДО НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІЗМУ.

Бразилійський президент видав декрет про сувору контролю чужинецьких шкіл у Бразилії. Як претекст послужив факт, що у націонал-соціялістичних школах виховання йде незгідно зі засадами прийнятими у Бразилії. Уряд мабуть жадає, щоби нац.-соціялістичні орґанізації розвязалися.

КОСІОР АРЕШТОВАНИЙ?

У Москві розійшлися поголоски про арештування заступника голови ради народних комісарів СССР С. Косіора, що є рівночасно представником комісії державної контролі. Від деякого часу попав він у неласку; причини можна добачуватися в тім, що 1922-23 рр. він підтримував троцькіську опозицію, крім того був секретарем КП(б)У, співпрацюючи зі Скрипником та Любченком.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 94. Пятниця, 11. травня (29. квітня) 1888.

ПРОТИ „НЕЛЮДСЬКОГО ЗАКОНУ“.

„Діло“ присвячує передову статтю гр. Ник. Іґнатієву, якого вибрали головою „Славянського Благотворительного Общества“ в Петербурзі. Це товариство займалося пропаґандою панславізму суто російського типу, тобто, щоб „усі славянські ріки злилися в російському морю“. „Діло“ висловлює думку, що така пропаґанда поширює тільки баламутства, що вона ніколи не доведе до обєднання славян. Якщо новий голова цього товариства, що є освіченою людиною, схоче мати справді успіхи у пропаґанді панславізму, то нехай замість „огидливого всім славянам обєдинения“ випише на своєму прапорі „вольний національний розвиток і федерація славян“. І нехай гр. Іґнатієв почне здійснювати це гасло на Україні „скасуванням нелюдського закону з 18-го травня 1876 р.: це буде „найкраще відсвяткування 900-літнього ювилею хрещення Руси св. Володимиром, який говорив тим самим руським словом, що його закон з 1876 р. забив“.

„ТІЛЬКИ РІДНА МОВА...“

Словінський посол до віденського парляменту, д-р Грегорец, в дискусії над буджетом міністерства освіти говорив між іншим:

„Національність містить у собі більше, як тільки мову, — бо релігію, соціяльний і моральний лад, письмо, звичаї і обичаї, штуку і науку, але понад усе матірну мову. В ній живе нарід. Понехавши матірну мову національність умирає і це найглибша причина, чому кожний нарід в Австрії так настає на те, щоб дістати таку народню школу, де булаб народня мова єдиною мовою навчання. З цим погоджуються і найзнаменитші педаґоги всіх освічених народів. Дитина, виховувана на чужій мові, не так легко розуміє, калічить чужими словами свою мову, не має багато любови до своїх батьків, до рідної землі, до матірної мови, її характер стає хиткий. Тільки рідна мова витискає на дусі національний тип“.

„НЕМА КОМУ ВЧИТИ...“

У дописі з Сянока читаємо: „Наша ґімназія переживає восьмий рік свого істнування. По вакаціях побачите наших матуристів в університетах. На жаль мушу сказати, що хоч русинів у ґімназії досить багато, то нема кому вчити руської мови й літератури. Ще ні одного професора русина краєва шкільна рада нам не заіменувала! О. катехит М. має за багато заняття, щоб міг цьому присвятитися. Йому завдячуємо, що сякий-такий хор звеличує наше богослужения співом, а до недавна він навчав релігії в ґімназії і в нормальній школі, що певно було й причиною, що підупав на здоровлю. Новий сотрудник улекшив тепер у половині його працю“.

З польських справ.

НОВА ПОЛІТИЧНА ҐРУПА

Новою можна назвати її тому, що тепер вона переходить етап своєї орґанізації в окрему політичну одиницю та остаточного оформлення своєї ідеольоґії. Це т. зв. ґрупа „Ютра Праци“, що виступила з Озону. Покищо це тільки ґрупа послів. Перед кількома днями, на скликаній спеціяльно пресовій конференції посол Будзинський представився представникам преси як шеф пропаґанди посольської ґрупи „Ютра Праци“ та подав деякі інформації про намірену діяльність.

Посилену акцію серед ширшого громадянства ґрупа почне щойно восени. Але на парляментарному терені започаткує свою акцію вже в часі найближчої надзвичайної сесії. Ідеольоґія нової ґрупи радикально-соціяльна і націоналістична. Ґрупа змагає до того, щоб забезпечити добробут сільській людности і на цій точці погоджується зі становищем деяких опозиційних партій, причому виступатиме проти діяльности міністра хліборобства Поняговського. Ґрупа протиставиться також політиці мін. освіти Свентославського. Що торкається господарських справ, то ґрупа висуває тезу, що „найнижчий пролетар мусить бути власником“.

На запит, яке є відношення ґрупи до зміни виборчої ординації, пос. Будзинський відповів, що ґрупа не заняла ще в тій справі становища, але зробить це зараз після створення парляментарного клюбу.

ДАЛІ ВИСТУПАЮТЬ З ОЗОНУ...

Діяч у ділянці хліборобства та кооперації у краківському воєвідстві Людомир Шидловський надіслав на руки ґен. Скварчинського письмо з заявою, що уступає зі становища члена воєвідської ради Озону. Свій крок Шидловський мотивує тим, що солідаризується з ґрупою „Ютра Праци“.

З парляментарного кола Озону і самого Озону виступив посол Болеслав Сьвідзінський, що був першим головою парляментарного кола Озону.

„ЗЛЄП“ ПРИСТУПИВ ДО ОЗОНУ.

Появилася вістка, що до Озону приступив в останніх днях сенатор Ганебах, шеф т. зв. „Злепу“, тобто „Звйонзку Левіци Патріотичней“. Цей факт підтверджував би твердження консерватистів та ендеків, що Озон іде на ліво

Правнича сторінка.

Зміни полекш при будові нових домів.

Мешканева кріза по містах дещо притуплена. Полекші, що їх признавав закон з 24. березня 1933 р., власникам нових мешканевих будинків оживили в останьому часі будівельний рух по містах і злагіднили мешканеву скруту. Новий закон з 9. квітня 1938 р. про інвестиційні полекші обмежує полекші закону з 24. березня 1933 р., що перестане взагалі обовязувати від 1. січня 1939 р. Обмеження полекш на основі нового закону з 9 квітня ц. р. (Денник Законів ч. 26 поз. 224) виглядатимуть ось так: 1) Власники нових мешканевих будинків будуть звільнені від податку від нерухомостей з додатком для самоуправи лише **10 років** (у Гдині до 15); доми з одно- і дво-кімнатними помешканнями будуть звільнені від згаданого податку **15 років** (у Гдині до 25 років).

Як відомо закон з 24. березня 1933 р. (обовязував ще до 31.березня 1938 р.) звільнював від цього податку нові будинки на 15 років на просторі цілої держави і на 25 років у Гдині. Отже новий закон обмежив полекші для всіх мешканевих будинків крім будинків з одно- і двома кімнатами. 2) Звільнює помешкання в нових будинках від льокаторського податку на 10 років. Щож торкається льокаторського податку від одно- і дво-кімнатних помешкань, то їх звільнює взагалі декрет президента з 14 листопада 1935 р. Отже і тут новий закон скоротив час звільнення від льокаторського податку з 15 на 10 років. 3) Звільнює від ріжного роду публичних данин, що їх виміряють на основі податків від нерухомостей, крім дорогових оплат і чинштьб — на що складається безліч ріжних додатків до податків. Ця полекша не має більшого значіння для більших міст, виділених зі самоуправного союзу, лише для містечок і сіл. 4) Дозволяє відтягати кошти будови мешкальних домів і гаражів від доходу, що підлягає доходовому податкові в obox видах (від платень і загальних доходів) та спеціяльному податкові. Це не торкається позичок, що їх дає на будову державний будівельний фонд (при Банку Краєвого Господарства). Кошти будови можна відтягнути протягом 5-ох років. З цього виходить, що не завжди можна відтягати повні кошти будови (на що дозволяв закон з 1933 р.) До того інші полекші мають фізичні особи, інші правні особи. І так фізичні особи можуть відтягнути від доходу, що підлягає доходовому податкові, найбільше 15.000 зол. за перше помешкання і 5.000 зол. за кожне чергове помешкання. Зате правні особи можуть відтягнути дійсні кошти будови в такому самому обсязі, але під умовиною, що збудовані нові доми обіймають виключно одно- і двокімнатні помешкання. Куди обширніші полекші признав закон для Гдині і центральної промислової округи. Там закон дозволяє фізичним і правним особам відтягнути повні кошти будови мешкальних домів без огляду на те, з кільки кімнат будуть складатися помешкання в нових домах.

Члени кооператив можуть відтягнути від податкового доходу найбільше 5.000 зол. за кожне помешкання, у Варшаві 7.000 зол. 5) Звільняє від доходового податку доходи з одно- і двокімнатних помешкань на 10 років від хвилини закінчення будови, якщо будова таких домів буде закінчена до 1924 р. Крім того і фізичні і правні особи (власники домівок) мають право відтягнути від податкового доходу кошти заведення водопроводів та каналізації в давніше вибудованих домах, якщо переведуть це до кінця 1942 р. І тут новий закон скоротив час звільнення з 15 років на 10. А до того слід памятати, що закон звільняє лише доми з малими помешканнями. 6) Звільняє від ріжнородних стемплевих і судових оплат. 7) Вкінці звільняє від податку від даровизн дотації, що їх признають міста мешканевим кооперативам і договори, що на їх основі держава відступає безплатно містам грунта. Новий закон автоматично звільняє від доходового податку загальні доходи власників нових домів; зате від доходового податку від платень і від спеціяльного податку признаватимуть податкові уряди полекші щойно на основі подань зацікавлених власників.

Як бачимо новий закон признає спеціяльні полекші для нових будинків на терені Гдині і центральної промислової округи та власникам домів з одно- і двома кімнатами. Обмеження полекш, що їх признавав закон з 1933 р., прийшли здається тому, що цілу політику уряд звернув на промислові інвестиції в центральній промисловій окрузі.

—o—

Прізвища в метриках і ст. 287 к. к.

Під таким наголовком виголосив на сходинах львівських членів С. У. А. реферат **д-р Лев Ганкевич.** Ця справа стала тепер у нас актуальна тимбільше, що стала також причиною судових розправ і закінчилася навіть засудом. Референт станув на становищі, що в даному випадку ні під фактичним ні правним оглядом нема причини вносити актів обвинувачення, а тим менше до присудів зі засудами.

У свому рефераті д-р Л. Ганкевич звсував генезу та історію парохіяльних метрик, що їх заведено цісарським розпорядком Йосифа II. з дня 20. лютого 1784 р. Референт навів далі інші цісарські розпорядки австрійського міністерства внутрішніх справ, галицького намісництва, вкінці гр.-кат. львівської консисторії. Всі ці розпорядки витворили страшний хаос. До цього треба ще додати моменти граматичні, транскрипційні і також властивости української мови. Референт доказав, що ні під фактичним ні під правним оглядом нема тут суті провини зі ст. 287 к. к.

По рефераті розвинулася оживлена дискусія, в якій взяли участь між іншими през. СУА **д-р К. Левицький, проф. д-р В. Старосольський, д-р С. Біляк, м-р М. Прийма, д-р Д. Сосюкало** та інші. През. д-р К. Левицький підтримав своїми висновками становище референта і в дальшому виводі дав цілу низку цінних вказівок та візвав усіх товаришів зацікавитися ближче тією справою, щоби якнайкраще станути в обороні слушних справ.

На цьому становищі станули теж інші дискутанти а посол д-р Біляк розповів про розправу в Найвищому Суді, що саме відбулася дня 2. травня у Варшаві. Є це теж метрикальна справа о. М. Вітошинського, якого засуджено в Сяноці, а присуд І. Суду затвердила краківська апеляція. Тепер Найвищий Суд займався цією справою і в найближчих днях буде оголошений присуд.

Тема реферату викликала велике зацікавлення між правниками адвокатами та аплікантами.

Військова служба абсольвентів гімназії та лицеїв.

Новий закон про загальну військову службу з 9. IV. 1938 р. (Денник Законів ч. 25, поз. 220) вводить деякі нові постанови й обіймає узгіднений текст постанов про військову службу. Хоч закон обовязуватиме засадничо щойно від 1. вересня ц. р. — всеж таки деякі постанови цього закону обовязують вже від дня його оголошення, себто від 13. квітня ц. р. Отже вже тепер обовязують постанови нового закону про військову службу і службу праці абсольвентів гімназій і лицеїв, скорочену військову службу студентів високих шкіл та перевишкіл осіб, обовязаних до військової служби. Тому теж не завадить подати важніші постанови нового закону, щоб батьки і молодь орієнтувалися в цих справах.

Як відомо, обовязок загальної служби накладає закон на мужеську молодь від 21-го року життя. До бранки повинні явитися хлопці того року, коли кінчать 21-ий рік життя. Якщо йде про абсольвентів лицеїв або гімназій (середніх шкіл) — то вони обовязані до військової служби з днем закінчення школи. Абсольвентам дволітних фахових лицеїв, які предложать свідоцтво принятти до третьої кляси спеціяльного фахового лицею, пересуває закон обовязок військової служби щойно по закінченні науки у третій клясі цього спеціяльного лицею. Якщо військова комісія не признає їх здібними покищо до військової служби — обовязані зголоситися до чергової бранки в тому році, в якому кінчать 21-ий рік життя. Такі самі права мають абсольвенти закордонних державних або приватних середніх шкіл, що їх міністр освіти признає рівноправними зі загально-освітньою середньою польською школою.

До служби праці обовязані новобранці і добровольці, які перед військовою службою скінчили: загально-освітній, педагогічний лицей, державний або приватний з правами державних шкіл або іншу польську чи закордонну середню школу, що її признає міністр освіти рівноправною з лицеєм. Службу праці виконують в організаціях, що їх означує міністр військових справ. Кошти переїзду і повороту зі служби праці покриває державний скарб. Хто не зголоситься до служби праці без оправданої причини, того примусово доведе повітова влада загальної адміністрації з тим, що кошти примусової достави покриває сам покликаний до праці або громада чи державний скарб, якщо не має ніякого майна.

Про відсунення військової служби студентам в черговому числі.

Сторінка без політики.

Пожежа морського велитня.

Пристань у Гаврі була прегарним і жахливим одночасно видом уночі з 4. на 5. ц. м. Горів морський велитень, великий трансатлянтійський пароплав, гордощі французької торговельної фльоти.

„Ляфает" приплив кілька днів тому до гаврської пристані після довшої подорожі до англійських островів, при чому пароплав поступив теж і до Ню Йорку. Тепер рішили завести пароплав до доків і перевести відповідні направи, потрібні після важкої подорожі. Коло десятої години вечором із частини, в якій містилися машини, почали добуватися густі клуби їдкого диму і по хвилині зі середини пароплаву вибухли височезні стовпи вогню.

Як згодом виявилося, пожежа вибухла з причини необережности одного механіка, який маневрував коло збірників запальних матеріялів так довго, що запалюючи нафтову лямпку, запалив бензину, яка розлилася була на підлозі. Кілька секунд пізніше ціла галя машин станула в огні. Збірники із запальними матеріялами почали раз-ураз вибухати.

Підчас того, як на пароплаві вибухла пожежа, у машиновій частині корабля та у вязниці „Ляфаета" находилося коло 40 люда. З важкими трудами вдалося їм вирватися із запаленого пекла на чердак, одначе там виринула нова перешкода. А саме в отвертім морі можна спокійно скакати до води, очевидно, коли хтось уміє плавати. Автім навіть і ці, що не вміють плавати, можуть рискувати і скакати з горіючого корабля до моря, в надії, що їх вирятують. Та важко скакати з корабля, коли він стоїть у пристані, у сухих доках. Скок із висоти кільканадцяти метрів на асфальт мусить скінчитися трагічно. Мотузяні драбинки, що їх скинули люди, які бігали по чердаку наче навіжені, доходили ледви до лінії звичайного занурення корабля.

На щастя пожежники прибули на сам час і моряки та вязні спустилися по їх драбинках на долину.

Боротьба з вогнем виявилася безнадійна. Годину пізніше велитенський кадовб „Ляфаєта" палав наче коробка сірників. В годині 2.25 по півночі з гуком завалилася головна щогла. Ранком, коли зійшло сонце, з велитенського кадовба „Ляфаету" залишився тільки його металевий кістяк.

Недалеко „Ляфаету" стояв інший трансатлянтійський корабель „Іль де Франс", який на передодні пожежі приплив із Ню-Йорку. Коли вибухла пожежа на „Ляфаєті", його негайно вивели із пристані якнайдальше від місця пожежі.

„Ляфает" мав 184 м. довжини і 25 тисяч тон містоти. На воду спустили його в 1930 р. і він був другим пароплавом у світі що до скорости по італійській пароплаві „Августі".

—o—

Історія вояцького наплечника.

В деяких закордонних часописах появилися вістки, що німецькі вояки не потребуватимуть уже носити тепер важких наплечників на плечах. Наплечники везтимуть за піхотинцями підчас походу на окремих візках.

З тієї нагоди часописи пригадують історію вояцького наплечника.

До часів Наполеона наплечник був мягкий і радше подібний до мішка. Сильно навантажений ріжними приписаними вояцькими причандаламн, давив воякові на спину і вязав йому зовсім свободу руху.

Простий піхотинець, рядовик вояк Шодле, очевидно незвичайно вигідний і як його називають часописи: сибарит, рішив одного дня до свого мягкого наплечника всадити деревляні, тонкі дощинки, які відразу дали наплечникові форму коробки.

З таким змодернізованим наплечником зявився він одного гарного дня на щоденний звіт.

Перший успіх винахідчивости вигідного вояка був доволі сумний, бо строгий і незвичайно обовязковий підстаршина посадив Шедле на чотири дні до паки за те, що він прийшов на звіт у наплечнику неправильних форм. Та заки підстаршина мав змогу виконати свою справедливу кару, надійшов старшина і підстаршина велів підприємчивому воякові ставати чимшвидше до ряду.

Коли перед піхотинцем-винахідником задержався полковник, який переводив переглад, Шедле оторопів. Іншими словами душа втекла йому в пяти. Він сподівався вже не чотирьох днів, але чотири тижні „паки" з хлібом і водою.

Та полковник оглянув підприємчивого піхотинця від ніг до голови, велів йому обернутися і приказав зголоситися після звіту.

Коли опісля Шодле зявився у полковника, у якого зібралося багато старшин, вчкликав серед них тільки сензацію. Новим винаходом зацікавився сам Бессієр і після нього навіть сам Наполеон. По коротких спробах прийшов приказ самого цісаря засобити цілу армію наплечниками нового типу, яких ввесь тягар приходить на плечі вояка, не на його спину.

Сто літ істнував наплечник у такій формі, яку винайшов Шодле. Його наплечник зробив стрімголовну карієру і поширився по цілому світі. Також шкільна молодь, зокрема ґімназисти деяких країв носили ще перед війною наплечники і в них книжки.

—o—

ТРЕБА ВМІТИ ЖИТИ.

ПРОЦЕС АСТРОЛЬОГІВ, ФАКІРІВ І ВОРОЖБИТІВ.

В париському карному суді почався процес проти шістьох „знаменитих" астрольоґів, факірів і ворожбитів, яких обвинувачують в обмані.

Всі ті спеціялісти чорної і білої магії займалися укладанням горосконів, подаванням щасливих чисел і т. д.

На лаві підсудних засіли: сенеґалець Ондре Абулей, Жорж Ляжюзан на прізвище Оляф, турок Сарум Максудіян, відомий під прізвищем „факіра Біркмана", Шарль Фосез, на прізвище Біркель, Мішель Детаер на прізвище Серма і мадам Нефедова, якої справжнє прізвище є Раймонда Ляжкалей. Московське прізвище вибрала вона собі тому, що це має добрий вплив на клієнтів.

Сензаційний процес почали від допитів Нефедової.

— Чи воно правда, що у вас працювало 25 людей служби, які займалися тільки відкриванням листів?

— Зовсім так. Наша метода праці була така: ми висилали спершу клієнтам короткий, безплатний гороскоп. На спеціяльне домагання висилали ми за 3 франки докладніший гороскоп. Виімковий гороскоп коштував 100 фр. Всі гороскопи були заздалегідь приготовані й розділені на 3 серії: мужчини, замужні жінки і дівчата. В кожній серії 12 гороскопів, які відповідали дванадцяти місяцям року.

— Таким чином можна було лиш знати місяць уродження клієнта, щоб йому вислати згори приготований блянкет із гороскопом — прийшов до такого внеску предсідник. — А чи ви торгували і талісманами?

— Так. Талісмани коштували по 50 фр. за штуку.

— Чи воно правда, що ви дістали 250.000 листів?

— Правда.

Нефедова вияснила, що в дійсності вона не є власницею підприємства, лиш просто службовичкою „установи". Цілий „інтерес" є власністю жидка-втікача Шлезінґера, який бере 90 відсотків усіх приходів. Він переводить теж контролю інших подібних „ґешефтів".

Шлезінґер потвердив ці зізнання і суд відложив цю сензаційну розправу обманців на 4 тижні, щоб перевести додаткове слідство.

Оттак люди вміють використати життя і уладити собі його так, щоб воно було якнайвигідніше.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

ПО ГОЛОВНУ ВИГРАНУ ЗГОЛОСИЛАСЯ ЩОЙНО ПО 5 МІСЯЦЯХ.

Коли хтось виграє на льотерії якусь більшу суму, той намагається якнайшвидше дістати виграні гроші у свої руки. Таких людей, що не зголошуються безпосередньо по гроші, дуже мало, тому теж не диво, що урядовець каси французької державної льотерії не мало здивувався, коли йому один із таких рідких випадків трапився.

У бюрах французької державної льотерії є один спеціяльний урядовець, який провіряє виграні. Перед кількома днями вручила йому якась незручна, рапата і спрацьована рука крізь віконце вимнятий льос, на який у 10 тягненні в 1937 р. впала велика виграна. Урядовець почав докладно приглядатися льосові, думаючи спершу, що він сфальшований і що матиме до діла з якимсь обманцем. Одначе коли він глянув на селянку у бретонськім одязі, на її лице, яке сяяло такою безпосередньою щирістю і чесністю, то всі його підозріння негайно щезли.

— Чомуж ви так довго ждали? — запитав він селянку. — Адже на ваше число впала виграна ще перед пятьома місяцями.

Селянка почала йому оповідати у бретонськім діялекті і небавом вияснилася ціла ситуація. Їй сказали, що вона може дістати гроші тільки в Парижі. Їхати так далеко до великого міста вона не поважилася тому, що не мала великого довіря до залізниць і тому, що побоювалася, щоб їй не вкрали грошей підчас подорожі. А що їй не дуже спішно було з грішми, то вона воліла підождати, аж хтось із знайомих буде їхати до Парижа. Зовсім припадково її сусідка теж виграла недавно велику суму на льотерії і тоді вони обі вибралися по гроші.

ГЕНІЯЛЬНИЙ ФАЛЬШІВНИК.

Англійський авантурник Нель Камерон заслуговує на прізвище мистця фальшівника. Довгий час вів він своє життя так проворно, що не могли його ніяким чином схопити. Щойно тепер станув він перед льондонським судом.

Як слідство виявило, Камерон умів чотири роки на підставі сфальшованих вкладкових книжечок виманчувати у поштових урядах ріжні малі грошеві суми. Усі зусилля Скотланд Ярду здемаскувати його, були безуспішні. Також видання нових ощадностевих книжечок нічого не помогло, хоч загально признали, що нові книжечки просто неможливо сфальшувати і продовжувати далі обмани. Англійська пошта потерпіла таким чином у 477 випадках шкоду на суму кільканадцяти тисяч [illegible]. Підчас процесу рішили не виявляти способу фальшування ощадностевих книжочок, щоб таким чином не облекшувати іншим обманцям змогу послуговуватися такими самими методами. При тому Камерон не міг потвердити, чи всі випадки обману були справді його вчинками, тому, що він не вів ніяких записок і сам стратив орієнтацію у своїх обманах. В кожнім разі у судовій розправі виявилося, що Камерон був одним із найбільших фальшівників останніх часів.

Сторінка без політики.

Пожежа морського велитня.

Пристань у Гаврі була прегарним і жахливим одночасно видом уночі з 4. на 5. ц. м. Горів морський велитень, великий трансатлянтійський пароплав, гордощі французької торговельної фльоти.

„Ляфает“ приплив кілька днів тому до гаврської пристані після довшої подорожі до англьських островів, при чому пароплав поступив теж і до Ню Йорку. Тепер рішили завести пароплав до доків і перевести відповідні направи, потрібні після важкої подорожі. Коло десятої години вечором із частини, в якій містилися машини, почали добуватися густі клуби їдкого диму і по хвилині зі середини пароплаву вибухли височезні стовпи вогню.

Як згодом виявилося, пожежа вибухла з причини необережности одного механіка, який маневрував коло збірників запальних матеріялів так довго, що запалюючи нафтову лямпку, запалив бензину, яка розлилася була на підлозі. Кілька секунд пізніше ціла галя машин станула в огні. Збірники із запальними матеріялами почали раз-ураз вибухати.

Підчас того, як на пароплаві вибухла пожежа, у машиновій частині корабля та у вязниці „Ляфаета“ находилося коло 40 люда. З важкими трудами вдалося їм вирватися із запаленого пекла на чердак, одначе там виринула нова перешкода. А саме в отвертім морі можна спокійно скакати до води, очевидно, коли хтось уміє плавати. Автім навіть і ці, що не вміють плавати, можуть рискувати і скакати з горіючого корабля до моря, в надії, що їх вирятують. Та важко скакати з корабля, коли він стоїть у пристані, у сухих доках. Скок із висоти кількадесяти метрів на асфальт мусить скінчитися трагічно. Мотузяні драбинки, що їх скинули люди, які бігали по чердаку наче навіжені, доходили ледви до лінії звичайного занурення корабля.

На щастя пожежники прибули на сам час і моряки та вязні спустилися по їх драбинках на долину.

Боротьба з вогнем виявилася безнадійна. Годину пізніше велитенський кадовб „Ляфаета“ палав наче коробка сірників. В годині 2.25 по півночі з гуком завалилася головна щогла. Ранком, коли зійшло сонце, з велитенського кадовба „Ляфаету“ залишився тільки його металевий кістяк.

Недалеко „Ляфаету“ стояв інший трансатлянтійський корабель „Іль де Франс“, який на передодні пожежі приплив із Ню-Йорку. Коли вибухла пожежа на „Ляфаеті“, його негайно вивели із пристані якнайдальше від місця пожежі.

„Ляфает“ мав 184 м. довжини і 25 тисяч тон містоти. На воду спустили його в 1930 р. і він був другим пароплавом у світі що до скорости по італійській пароплаві „Авґусті“.

—o—

Історія вояцького наплечника.

В деяких закордонних часописах появилися вістки, що німецькі вояки не потребуватимуть уже носити тепер важких наплечників на плечах. Наплечники везтимуть за піхотинцями підчас походу на окремих візках.

З тієї нагоди часописи пригадують історію вояцького наплечника.

До часів Наполеона наплечник був мягкий і радше подібний до мішка. Сильно навантажений різними приписаними вояцькими причандалами, давив воякові на спину і вязав йому зовсім свободу руху.

Простий піхотинець, рядовик вояк Шодле, очевидно незвичайно вигідний і як його називають часописи: сибарит, рішив одного дня до свого мягкого наплечника всадити деревляні, тонкі дощинки, які відразу дали наплечникові форму коробки.

З таким змодернізованим наплечником зявився він одного гарного дня на щоденний звіт.

Перший успіх винахідчивости вигідного вояка був доволі сумний, бо строгий і незвичайно обовязковий підстаршина посадив Шедле на чотири дні до паки за те, що він прийшов на звіт у наплечнику неправильних форм. Та заки підстаршина мав змогу виконати свою справедливу кару, надійшов старшина і підстаршина велів підприємчивому воякові ставати чимшвидше до ряду.

Коли перед піхотинцем-винахідником задержався полковник, який переводив перегляд, Шедле оторопів. Іншими словами душа втекла йому в пяти. Він сподівася вже не чотирьох днів, але чотири тижні „паки“ з хлібом і водою.

Та полковник оглянув підприємчивого піхотинця від ніг до голови, велів йому обернутися і приказав зголоситися після звіту.

Коли опісля Шодле зявився у полковника, у якого зібралося багато старшин, викликав серед них тільки сензацію. Новим винаходом зацікавився сам Бессієр і після нього навіть сам Наполеон. По коротких спробах прийшов приказ самого цісаря засобити цілу армію наплечниками нового типу, яких ввесь тягар приходить на плечі вояка, не на його спину.

Сто літ істнував наплечник у такій формі, яку винайшов Шодле. Його наплечник зробив стрімголовну карієру і поширився по цілому світі. Також шкільна молодь, зокрема гімназисти деяких країв носили ще перед війною наплечники і в них книжки.

—o—

ТРЕБА ВМІТИ ЖИТИ.

ПРОЦЕС АСТРОЛЬОГІВ, ФАКІРІВ І ВОРОЖБИТІВ.

В париському карному суді почався процес проти шістьох „знаменитих“ астрольогів, факірів і ворожбитів, яких обвинувачують в обмані.

Всі ті спеціялісти чорної і білої магії займалися укладанням гороскопів, подаванням щасливих чисел і т. д.

На лаві підсудних засіли: сенегалець Ондре Абулей, Жорж Лянюзан на прізвище Олиф, турок Сарум Максудіян, відомий під прізвищем „факіра Біркмана“, Шарль Фосез, на прізвище Біркель, Мішель Детаер на прізвище Серма і мадам Нефедова, якої справжнє прізвище є Раймонда Лянкалей. Московське прізвище вибрала вона собі тому, що це має добрий вплив на клієнтів.

Сензаційний процес почали від допитів Нефедової.

— Чи воно правда, що у вас працювало 25 людей служби, які займалися тільки відкриванням листів?

— Зовсім так. Наша метода праці була така: ми висилали спершу клієнтам короткий, безплатний гороскоп. На спеціяльне домагання висилали ми за 3 франки докладніший гороскоп. Виїмковий гороскоп коштував 100 фр. Всі гороскопи були заздалегідь приготовані й розділені на 3 серії: мужчини, замужні жінки і дівчата. В кожній серії 12 гороскопів, які відповідали дванацяти місяцям року.

— Таким чином можна було лиш знати місяць уродження клієнта, щоб йому вислати згори приготований блянкет із гороскопом — прийшов до такого внеску предсідник. — А чи ви торгували і талісманами?

— Так. Талісмани коштували по 50 фр. за штуку.

— Чи воно правда, що ви дістали 250.000 листів?

— Правда.

Нефедова вияснила, що в дійсності вона не є власницею підприємства, лиш просто службовичкою „установи“. Цілий „інтерес“ є власністю жидка-втікача Шлезінгера, який бере 90 відсотків усіх приходів. Він переводить теж контролю інших подібних „гешефтів“.

Шлезінґер потвердив ці зізнання і суд відложив цю сензаційну розправу обманців на 4 тижні, щоб перевести додаткове слідство.

Оттак люди вміють використати життя і уладити собі його так, щоб воно було якнайвигідніше.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти“!

ПО ГОЛОВНУ ВИГРАНУ ЗГОЛОСИЛАСЯ ЩОЙНО ПО 5 МІСЯЦЯХ.

Коли хтось виграє на льотерії якусь більшу суму, той намагається якнайшвидше дістати виграні гроші у свої руки. Таких людей, що не зголошуються безпосередньо по гроші, дуже мало, тому теж не диво, що урядовець каси французької державної льотерії не мало здивувався, коли йому один із таких рідких випадків трапився.

У бюрах французької державної льотерії є один спеціяльний урядовець, який провіряє виграні. Перед кількома днями вручила йому якась незручна, рапата і спрацьована рука крізь віконце вимнятий льос, на який у 10 тягненні в 1937 р. впала велика вигра. Урядовець почав докладно приглядатися льосові, думаючи спершу, що він сфальшований і що матиме до діла з якимсь обманцем. Одначе коли він глянув на селянку у бретонськім одязі, на її лице, яке ясніло такою безпосередньою щирістю і ясністю, то всі його підозріння негайно щезли.

— Чомуж ви так довго ждали? — запитав він селянку. — Адже на ваше число впала виграна ще перед пятьома місяцями.

Селянка почала йому оповідати у бретонськім діялекті і небавом вияснилася ціла ситуація. Їй сказали, що вона може дістати гроші тільки в Парижі. Їхати так далеко до великого міста вона не поважилася тому, що не мала великого довіря до залізниць і тому, що побоювалася, щоб їй не вкрали грошей підчас подорожі. А що їй не дуже спішно було з грішми, то вона воліла підождати, аж хтось із знайомих буде їхати до Парижа. Зовсім припадково її сусідка теж виграла недавно велику суму на льотерії і тоді вони обі вибралися по гроші.

ГЕНІЯЛЬНИЙ ФАЛЬШІВНИК.

Англійський авантурник Нель Камерон [illegible] слугове на прізвище мистця фальшівника. Довгий час вів він своє життя так проворно, що не могли його ніяким чином схопити. Щойно тепер станув він перед льондонським судом.

Як слідство виявило, Камерон умів [illegible] роки на підставі сфальшованих вкладкових книжечок виманчувати у поштових урядах [illegible] ні малі грошеві суми. Усі зусилля Скотленд Ярду здемаскувати його, були безуспішні. [illegible] кож видання нових ощадностевих книжечок нічого не помогло, хоч загально признавали, що нові книжечки просто неможливо сфальшувати і продовжувати далі обмани. Англійська пошта потерпіла таким чином у 477 випадках шкоду на суму кільканацяти тисяч [illegible] Підчас процесу рішили не виказати [illegible] фальшування ощадностевих книжочок, [illegible] таким чином не облекшувати іншим обманцям змогу послуговуватися такими самими [illegible] дами. При тому Камерон не міг потерпіти, [illegible] всі випадки обману були справді його [illegible] тому, що він не вів ніяких записок і сам [illegible] тив орієнтацію у своїх обманах. В кожнім [illegible] у судовій розправі виявилося, що Камерон [illegible] одним із найбільших фальшівників останніх часів.

ЕЛЄМЕНТАРНА РІЧ.

ЩЕ З ПРИВОДУ ПРЕСОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ 18. IV. Ц. Р.

У деяких українських часописах, а разом з тим і серед сторонніх чинників появилися в справі т. зв. пресового порозуміння такі замітки і твердження, які затемнюють цілу справу, або підсувають їй такий зміст, якого вона не мала і мати не могла. Хоч ця справа цілком — здавалось би — ясна зі самого звіту з тієї конференції, то всетаки, щоб оминути з одного боку всяке мимовільне, чи з другого боку навмисне її затемнювання, треба ствердити ще раз ось що:

1) Пресове порозуміння була така, як всяка інша дотеперішня пресова конференція, яка сходилася за запрошеннями „Діла", а ріжнилася від попередніх лише предметом наради. Напр. була ширша конференція всіх українських періодиків у справі назви „Галичина", потім була вужча нарада в справі нападу у Белзці, вкінці нарада 18. мин. місяця.

З природи самих конференцій випливає, що вони не є ніякими **організаціями,** не творять ніяких **„обеднань"** чи **„комітетів",** якими керують якісь відповідні органи, із яких можнаб було виступити. Їх мета і завдання вичерпуються, як кожної того роду конференції, з ухваленням та оповіщенням постанов даної наради.

2) Пресова конференція 18. IV. мала як **головний предмет: приняти засаду льояльної полеміки.** Вона скінчилась ухвалою, що всі учасники будуть у цій справі проявляти максімум доброї волі, зокрема будуть придержуватись льояльної полеміки, не припиняючи зрештою боротьби за ідеї й ідеали публичного життя. Ясно, що коли присутні на конференції редактори ствердили свою згоду на ці засади, то через те вони не утворили ніякої організації, зокрема **ніякої політичної організації,** ні політичного бльоку, тільки згодилися на річ, яка є еле**ментарною і самозрозумілою для здорового розвитку життя взагалі** та преси, як його частини зокрема.

3) Без сумніву, що позатим ця пресова нарада в своїх наслідках має також своє поважне суспільно-політичне значіння. Але це зовсім інше діло від того, чи дана пресова конференція сама по собі мала політичну мету або завдання політичного бльоку. Цеж безсумнівна річ, що напр. навчання грамоти, удержування шкіл, будування церков і т. п. мають також політичне значіння, хоч самі по собі не належать взагалі до політичної ділянки.

Подібне значіння має також пресова конференція з 18. IV. ц. р. Конференція довела до того, що присутні редактори заявили добру волю і рішення придержуватися проголошених засад і цим причинятися до оздоровлення внутрішнього життя української нації. В тім її заслуга, що вона причиняється до порозуміння, а не до розеднування в нутрі українського народу. Ці засади елементарні і від них **по суті** не може відступити ніхто, хто справді усвідомив собі відповідальне становище, яке мають редактори в суспільстві.

4) Без огляду на те, чи такі конференції будуть далі відбуватися чи ні і чи якінебудь часописи „з незалежних причин" заявлятимуть про свою відсутність у пресовому порозумінні, висловлюємо переконання, що засади, сформуловані 18. квітня ц. р., залишаться обовязуючими для української преси, а ідея співпраці охопить не лише пресу, але й політичні організації. Шум, який счинився довкола пресового порозуміння, є найкращим доказом, яка потрібна і просто життево необхідна є якнайширша консолідація українського національного фронту'

Що ця весна принесе?

Нові „українїстичні" групи починають діяти. — Українсько-польська академія в роковини вмаршу до Києва.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 8. травня 1938.

Кілька днів тому інформували ми про політичну декларацію, яку в імени молодих прихильників політики б. волинського воєводи — склав у Варшаві п. **Румель,** волинський молодопольський діяч.

В наших коментарях до тієї заяви був здогад, що після першого виступу „групи молодих волинських поляків" почнеться їх посилена і послідовна політична діяльність. Так сталося. У Варшаві можна вже тепер відчути **помітний рух серед польського політичного молодняку** в напрямі ревізії і динамізації відношення до **української проблеми.**

Дня 26-го квітня ц. р. відбулися ширші політичні сходини **пресової групи „Пшемяни"** (молоді демократи), присвячені українській справі. В цій конференції взяли участь **б. вихованці кремянецького ліцею** (Група Румеля) та члени **Союзу Польської Демократичної Молоді.**

Після короткого реферату п. **Януша Студзінського,** приявні обмінялися думками у справі спільної програми в українській справі, яку мають вкладові проголосити.

Тимчасом у ч. 8. „Пшемян" появилася підписана псевдонімом Лех стаття п. з. „Київська легенда", в якій м. ін. сказано: „Сьогодні, коли Европа і світ входять у стадію нових трагічних плутанин і вирішень — сьогодні київська легенда, якої змістом — **союз та братерство Польщі й України — поляків та українців — набирає румянців життя** і може стати ключем до Сходу Европи".

На перший погляд порозуміння демократичних груп, яким — як відомо — ближче до „Роботніка", ніж до „Політики" чи „Бюлетину П. У." з польськими волинськими організаціями на площині найчистішого прометеїзму — видається щонайменше дивне. На нашу думку, відограли тут ролю два чинники: **політичне дозрівання самої польської молоді і — як кажуть — впливи мін. Понятовського,** реєнного опікуна кремянецького Ліцею з одного, та протектора **демократів з другого боку.**

Нам відомо, що цими днями появиться новий демократичний пресовий орган, в якому багато місця займе **українська справа,** як також і те, що істнуючі **демократичні часописи введуть постійні „українські сторінки".**

По Варшаві ходять чутки, що популярний нині через голосні виступи посла Будзинського, націоналістичний тижневик **„Ютро Праци",** якого редактор, талановитий публіцист **В. Ігнатович** займає прометейське становище в українській справі — скличе **конференцію націоналістичної польської преси для вирішення спільного відношення до української справи.**

*

На тлі цих нових порухів досить цікаво звучить неофіційна покищо вістка про розвязання владою безпрограмово-хаотичної **„Конфедерації Млодих"** мадярофільського редактора М. Бобжинського.

*

І врешті ще одна цікава і симптоматична новинка: в неділю 8-го ц. відбулася у Варшаві заходами **варшавського осередка вихованців кремянецького ліцею врочиста польсько-українська академія,** присвячена 18-им роковинам входу польських і українських військ (в офіційних запрошеннях подано лише польських) до Києва.

Академія відбулася в полудне, в салі Інституту Редути, прикрашеній прапорами польським та українським і портретами С. Петлюри, маршалів Пілсудського і Смігдого-Ридза. На академію прибуло за запрошеннями понад 100 осіб, в цьому числі трохи військових, брат мін. Понятовського, представники преси, публіцисти і студенство.

Відкрив академію **п. З. Румель,** що підкресливши вагу польсько-української співпраці в минулому, сказав м. і., що **„відродження київської легенди не є припадкове як і не припадкове те, що доконують його люди з Волині..."** (Жаль тільки, що п. Румель дотепер не зауважив, що імя Петлюри — не Шимон, ані не Семен — хоч говорячи про нього держав книжку перед собою!).

Після вступного слова промовляли про значіння київського походу п. **З. Кшемінський** по польськи, і п. **Петро Музика** по українськи. Двомовні були теж деклямації („Вьосна здрадзона" — Лободовського і „Житомирська весна" — Косача, яку віддеклямував п. **Е. Ткачук.**)

В обширній вокальній частині виступила м. і. п. **Христина Крагельська** (донька б. поліського воєводи), що відспівала кілька українських пісень. На закінчення хор кола Абсольвентів Союзу Осадників — під управою Юрія Димитрова відспівав І-у Бригаду.

Гадаємо, що найкращі коментарі до тих усіх безумовно цікавих подій принесе найближче майбутнє...

Гром.

Події в Радехові.

Перед кількома днями подали ми коротеньку нотатку про те, що в Радехові вибито шиби в кількох місцевих установах і в приватних домах українських діячів. Цю вістку доповнюємо сьогодні матеріялом, що його передали нам радехівські громадяни.

Вночі з 2-го на 3-го травня ц. р. досі невідомі (і леден, чи будуть колинебудь відомі — прим. складача) справники побили кусниками цеголь величини до пів цегли шиби в таких громадян Радехова: адв. д-ра Ярослава Селезінки, судді Григорія Славути, д-ра О. Дуткевича, дир. Філії Кооперативного Союзу А. Маланяка, її ревізора М. Гарванка, проф. І. Головчука, м-ра М. Богуна і в шкільних салях Рідної Школи, що міститься в Народнім Домі. Все це сталося між годиною 11 і пів до другої вночі.

За якої півтора години потім вийшла з дому „Стшельца", коло якого майже цілу ніч був рух, орхестра і грала так зв. „побудку". Характеристичною річю є те, що деякі з пошкодованих мешкають у безпосереднім, або майже безпосереднім сусідстві з місцевою станицею державної поліції та її повітовою командою. Коли один з громадян зараз по факті там зголосився, відповіли йому: „Алеж то українци пану зробілі!"

Місцева опінія каже, що причиною цього факту мала бути обставина, що у вичислених громадян не було на вікнах наліпок „Товажиства Школи Людовей". Сумніваємося, чи навіть прихильники того Т-ва, в яких є дрібка почуття пристойности і зрозуміння національної гідности, вимагалиб від українців наліпок, себто датків на Товариство, якого одним з головних завдань є польщити українську дітвору. Та проте годі заперечити, щоб така опінія не мала підстав.

Тут варто ще зазначити, що більшість польських урядовців, а то й дехто з постерункових, таких наліпок теж не мав. Що більше, фактом є, що в одного з повищих громадян вибили шиби, хоча власник дому і його господар поляк сам не мав у критичному часі наліпок. Він з тієї імпрези вийшов з цілими шибами, а наш громадянин потерпів. Врешті в одного з пошкодованих, який є державним урядовцем, були на вікнах і наліпки та на домі державний прапор, а проте кусник цегли опинився і на його ліжку.

В місті Радехові є 17 постерункових, одначе ніодин з них у тих годинах, в яких бито шиби, нічого не зауважив. Що більше! Досі ані державна поліція ані повітове староство загалом справою не цікавилось, так, немовби все було в порядку.

Для характеристики відносин треба навести ще, що зараз ранком, 3-го травня, один з постерункових цілком явно і славно здерав афіші українського театру, на яких було оголошення про дозволену й цензуровану виставу.

—о—

По широкому світі.

У французькій торговельній маринарці покінчився страйк. Становить це поважний успіх уряду Даладіє.

Б. австрійський високий урядовець міністерства справедливости д-р Ціпріц відобрав собі життя.

Румунія святкує у вівторок 72. роковини обеднання Молдавії з Волошиною та 57. роковини проголошення королівства.

У Туреччині велике вдоволення викликав факт, що Італія приступила до конвенції у справі чорноморських проливів.

Бельгійський король виїде цього тижня приватно на хрестини голяндської княжни Беатріче; крім того ще цього року зложить він офіційну візиту голяндській королевій.

—о—

ІНТЕРВЮ ҐІРОТИ.

Японський премієр Ґірота дав пресі інтервю, в якому заявив, що Японія не шукає в Китаю територіяльної добичі та підкреслив, що Токіо не толеруватиме довго большевицьких провокацій.

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" НА ЖОВКІВСЬКІМ.

Заходами читальні „Просвіти" при співучасти всіх товариств Жовківської дільниці відбулося минулої неділі 8. ц. м. в домівці читальні при вул. Мартина 9 спільне свячене, в якому взяли участь члени товариств та запрошені гості. Свяди посвятив о. А. Каштанюк, який виголосив відповідну до хвилини промову, закликаючи присутніх до якнайсильнішої єдности в теперішніх важких часах. Підчас свяченого говорили ще такі промовці: адв. д-р Яримович, п. Фай, о. Каштанюк (удруге) і п. Мусій. Маленька Слава Кульчицька віддеклямувала при цій нагоді принагідний святочний віршик. Незвичайно симпатичне родинне свято, на якому зібралося к. 100 осіб, закінчив короткими словами голова читальні „Просвіти" п. Ю. Сливка. Після свяченого відбулися товариські забави, які тревали до півночі.

Відзви й комунікати.

В СПРАВІ ПАЛОМНИЦТВА ДО БУДАПЕШТУ. Комунікат V.

У звязку з українським паломництвом на Евхаристійний Конгрес до Будапешту Марійське Товариство Молоді подає до відома учасників, що:

1) Дня 10. травня невідкличо карта зголошень замкнена.

2) Справу переміни золотих на пенґи полагоджує Wagons-Lits/Cook, тому бажану квоту треба переслати до 10. травня до Марійського Товариства Молоді. Пригадуємо, що один учасник може набути найбільше 100 пенґів.

3) Всі священники мусять мати з собою літракиль, а хто має надію, що могтиме відправити Службу Божу, може взяти з собою всі ризи. Українське паломництво має зарезервовану одну церкву.

4) Жіноцтво повинно взяти національний одяг, щоб у національних одягах взяти учеть у процесіях, походах і т. п.

5) Дальші інформації дотично речинця виїзду подамо в свому часі.

Управа Марійського Т-ва Молоді
Львів, Сикстуська 39 а.

ТАБОРИ „ОРЛІВ" НАД ЛІМНИЦЕЮ НА СОКОЛІ БІЛЯ ГАЛИЧА.

Мужеський табор „Орлів" буде тревати від 5. липня до 1. серпня 1938. Таборна оплата 30. зол.

Жіночий табор „Орлів" буде тревати від 1. до 16. серпня 1938. Таборна оплата 20 зол.

Приміщення під шатрами.

Характер таборів інструкторський.

Табори ці призначені передовсім для членів і симпатиків Т-ва „Орли". Участь у них може брати молодь засадничо у віці повище 18 років і з середньою освітою (можливі винятки).

Письменні зголошення слід надсилати до кінця травня ц. р. на адресу: **Т-во „Орли"**, Львів, вул. Шептицьких 14. Гроші на оплату слати поштовою складанкою ПКО ч. 504314, Каса Української Католицької Молоді у Львові, із зазначенням на середньому відтинку: „Табор Орлів".

Враз зі зголошенням треба прислати:

а) половину таборної оплати;

б) докладне заподання таких даних: 1) імя і прізвище, 2) адреса, 3) рік уродження, 4) ступінь освіти, 5) звання, 6) спосіб удержання, 7) відношення до Т-ва „Орли", 8) вмілости (спорти, пісніярка, таборування, музичні і т. п.), здібности (співацькі, організаційні і т. п.), заціравлення (теоретичні чи практичні заняття), 9) відбуті табори, 10) власне таборне приладдя;

в) побажані відповідні поручення (Старшини Кружка „Орлів", душпастиря, якоїсь установи).

Повідомлення щодо приняття до табору вишлемо зголошеним своєчасно поштою. Усякі евентуальні зміни будуть подавані до відома у дальших комунікатах.

Кількість місць у таборах обмежена, тому радимо кандидатам (-ткам) до таборів поспішати зі зголошенням.

Референт таборів „Орлів".

З концертової салі.

II. КОНЦЕРТ З ТВОРІВ В. БАРВІНСЬКОГО.

Другий з черги концерт з творів В. Барвінського для вшанування 30-ліття діяльности композитора улаштував „Супром" у скромних рамках вокального сольового вечора в малій салі Лисенка, зложеного із сольоспівів автора у виконанні одної тільки співачки: п. М. Свірської при фортепіяновім супроводі д-ра Нижанківського та одного вокально-скрипково-фортепіянового трія („Пісня пісень"), у якому скрипкову партію виконав проф. д-р Р. Криштальський.

Хоча якій це скромний формою вечір, проте він пройшов удачно під знаком сердечної, шляхотної музики, у милім, піднеслім настрою. П. Свірська була у добрій формі і вложила у виконання ріжного жанру пісень багато душі й мистецьких зусиль. Найкраще вийшли у голосі та інтерпретації співачки глибоко ліричні акценти таких пісень, як „Вечором в хаті", чи „Ой люлі". Помічували ми тільки подекуди у виконанні деякий наклін до перебільшеного розтягання фраз і фермат. Всеж таки найсильніше враження полишила на слухачах прекрасна мінлива дугою горячих пастелевих красок „Пісня пісень", яку виконавці відтворили з цілим пієтизмом. Вечір попередили замітки до поодиноких точок програми д-ра Н. Нижанківського, які формою були може трохи за мало достроєні до святочного настрою вечора, і які повинні були мати місце радше у друкованих програмках, замість непотрібно поданих загальних життєписних дат композитора **С. Л.**

НОВИНКИ.

— **Не числю** за переховання футер у літі, якщо віддаєте їх до перерібки — Карпяк, Зиблікевича 4. 1030 1-5

— **Легко дістанете посаду,** якщо порядно вдягнетесь у кравецькій робітні **А. ДУФАНЦЯ,** — Львів, Косцюшка 1 а. І. п. 986

— **Дві конфіскати.** Останні два числа „Діла" (ч. 98 і 99) підпали конфіскаті. В недільному „Ділі" (ч. 98) сконфісковано цілу передову статтю враз із наголовком, наголовок і два місця з репортажу з Холмщини та частину допису з Кремянця. В черговому „Ділі" (ч. 99) цензура скреслила два уступи з передової статті д-ра Ст. Барана п. н. „За національний характер Волині" і частинно декларацію Ц. К. УНДО у справі положення українського народу в польській державі. Конфіската цього останнього числа „Діла" прийшла так пізно, що його другий наклад можна було видрукувати щойно у вівторок рано. Тому теж наші читачі дістали його в краю з великим опізненням, але не з нашої вини.

— **Весняну ревію** п. н. „На стрічу весні" уладжує батьківський комітет мішаної школи „Р. Ш." ім. Б. Грінченка у Львові дня 14. ц. м. в год. 16-ій попол. у Театрі Ріжнородностей. Вступ на салю за програмками в ціні 0.50—2 зол.

— **Засідання Фільольогічної Секції** Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові відбудеться в суботу 14. травня ц. р. в год. 18. в салі Бібліотеки НТШ, з таким денним порядком: І. К. Студинський: Нові дані до життєпису Якова Головацького, з приводу 50-ліття смерти; 2. Біжучі справи.

— **Засідання Історичної Секції НТШ** для вибору нових дійсних членів НТШ відбудеться у четвер 26. травня ц. р. в год. 18. у Бібліотеці НТШ.

— **Охоронне щіплення проти віспи** в Українській Поральні Матерей при вул. Ходоровського 15 відбувається щоденно від год. 10—11 крім неділь і свят.

— **Обережно з образами О. Новаківського.** З наших мистецьких кол дістаємо звістку, що деякі посередники образів продали в останньому часі нашим громадянам образи буцім-то пензля О. Новаківського. Саме ці образи були образами молодих учнів Новаківського із сфальшованим підписом. Остерігаємо наше громадянство, що образів О. Новаківського майже нема у продажі і требаб при їх купні завсіди перевіряти їх автентичність.

— **Ви невдоволені** з Ваших фото-світлин тільки тому, що відбитки та побільшення не виконано якслід. Відповідно дібраний свіжий фотографічний матеріял та старанна робота дають часто неймовірні осяги. Звертайтесь з закупом фото-матеріялу до української крамниці Е-Комп Львів, Сикстуська 29.

— **Дипльом лікарки** на медичному виділі львівського університету осягнула 9. ц. м. м-р Ірина Маркевич-Решетилович зі Львова. Бажаємо їй якнайкращих успіхів в її важкій праці на становищі лікарки.

— **Ювилейні загальні збори** українського Т-ва „Єдність" у Празі з нагоди 10-ліття існування Т-ва відбудуться в суботу 14. травня ц. р. в год. 18-ій в салі Народнього Дому на Сміхові.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненню кляс. льотерії впали м. і. такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 140629. 10.000 зол. на ч. 32562 77507. 5.000 зол. на ч. 24639 144532 [...] 2.000 зол. на ч. 13630 24985 28145 44558 [...] 64928 68483 77254 104688 118755 144081 [...] 145553. 1.000 зол. на ч. 9165 13638 15129 [...] 24678 27654 33998 35557 36950 43818 46903 [...] 54635 68159 82985 88602 90862 100155 [...] 113410 121775 122385 133707 137332 133[...] [...] 142772.

— **Чого вже не фальшують!** Дня 9. ц. м. відбулася в карнім городськім суді у Львові при вул. Казимирівській розправа проти [...] Йосифа Пільха і Михайла Маслюкевича за [...]живання ними шкідливих для здоровля [...]сервових солей до мяса. Тому, що за цей проступок грозить більша кара, суддя Ольха[...] шив передати справу до окружного суду [...] дальшого урядування.

— **Апеляційна розправа Дрогойовського.** В середу пічнеться у львівському апеляційному суді розправа проти гр. Дрогойовського, [...]дженого на 3 і пів року за орґанізування [...]ного страйку; він відповідає з вільної стопи.

— **За кидання петард** до робітників при вул. Сапіги зпоза огорожі політехніки підчас [...]ходу робітників дня 1. травня арештувала поліція кілька осіб. Їх притягнуть до відповідальности за нарушення публичного спокою і [...]тя вибухових матеріялів.

— **На судовому коридорі** при вул. Б[...] дійшло до завзятої бійки між знайомими [...] Берґером і Хаєсом Мунішом, що ставали перед судом під замітом крадіжи. — Пере[...] з Брюхович М. Фацлавська лишила дитину на коридорі городського суду при Казимирівській вулиці і сама втікла; цим способом хотіла вона вплинути на суддю, щоб він звільнив її чоловіка, якого заарештовано за крадіж.

— **Львівська хроніка.** В помешканні [...] Я. Крумпера при вул. Пілсудського отруїлася газом 28-літня служниця Францішка [...] Причина самогубства невідома. — Поліція арештувала Ст. Войнара за намагану крадіж на шкоду Н. Макольондри. — Ще 2. ц. м. пропала з дому батьків 10-літня Софія Дещук, замешкала при вул. Щепановського ч. 1 на Зам[...]

— **Любовна траґедія** трапилася минулого вівтірка в містечку Повонзки під Варшавою і закінчилася смертю двох жінок, мами і доньки, які вбив 28-літній робітник Йосиф Тома[щук]. Він залюбився в доньці багатого пекаря і власника дому 25-літній Яніні Блащиківній. Батьки не хотіли згодитися на подружжя своєї доньки з Томащуком і навіть прогнали її з хати тому, що прийшла на світ нешлюбна дитина. Перед тижнем батьки приняли доньку до себе під умовиною, що зірве з Томащуком. Тимчасом обоє залюблені не зірвали зі собою і [...]нулися минулого вівтірка пополудні біля [...]ськового цвинтаря. А що за донькою [...]вала мама, — дійшло між нею і Томащуком до сварки, підчас якої він убив Блащикову і [...] наречену. На відгомін стрілів надбігли [...] які важко побили вбивника. Щойно поліція врятувала його з рук юрби.

— **Шкоди від приморозків у Заліщиках.** В ночі з 4. на 5. ц. м. сильний приморозок [...]щив дуже багато помідорів у Заліщиках. [...]релі, що вже відцвили, видержали в більшості приморозок і є надія, що цього року добре родять.

— **Краєва хроніка.** Василь Макух з Д[...] пов. Заліщики пробив минулої неділі [...] Дмитра Стадника, який помер. Причиною [...]рубоцькі порахунки. — В Печерній, пов. [...]щики знайшли перед кількома днями [...] дитину на громадському пасовиську [...]тою. За виновницею матірю шукає поліція. — У Глешаві, пов. Теребовля невідомі злодії [...]зібрали муровану стіну в кооп. „Спож[ивча Тор]говля" і забрали товарів на 517 зол.

— **Нормальний рух** між Польщею і Литвою почався у вівторок 10. ц. м. Вночі з [...] коло прикордонної стації Завяси поштові [...]ляни: польський і литовський обмінялися [...]товими посилками. Вечором вімінили [...] пересилку в год. 8-ій. Поштові посилки [...] довозити покищо поштові самоходи [...] обмінюватися посилками у згаданім [...] аж до часу наладнання нормального [...] руху.

— **Злучені Держави анектують Антарктиду?** На засіданні фільософічного т-ва у Ф[...] фії проф. д-р Віліям Гобс виступив з [...]ням, щоби Злучені Держави анектували [...]

ІНТЕРВЮ ГІРОТИ.

Японський прем'єр Гірота дав пресі інтервю, в якому заявив, що Японія не шукає в Китаю територіяльної добичі та підкреслив, що Токіо не толеруватиме довго большевицьких провокацій.

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" НА ЖОВКІВСЬКІМ.

Заходами читальні „Просвіти" при співучасти всіх товариств Жовківської дільниці відбулося минулої неділі 8. ц. м. в домівці читальні при вул. Мартина 9 спільне свячене, в якому взяли участь члени товариств та запрошені гості. Свяід посвятив о. А. Каштанюк, який виголосив відповідну до хвилини промову, закликаючи присутніх до якнайсильнішої єдности в теперішніх важких часах. Підчас свяченого говорили ще такі промовці: адв. д-р Яримович, п. Фай, о. Каштанюк (удруге) і п. Мусій. Маленька Слава Кульчицька віддеклямувала при цій нагоді принагідний святочний віршик. Незвичайно симпатичне родинне свято, на якому зібралося к. 100 осіб, закінчив короткими словами голова читальні „Просвіти" п. Ю. Сливка. Після свяченого відбулися товариські забави, які тревали до півночі.

Відозви й комунікати.

В СПРАВІ ПАЛОМНИЦТВА ДО БУДАПЕШТУ.

Комунікат V.

У звязку з українським паломництвом на Евхаристійний Конгрес до Будапешту Марійське Товариство Молоді подає до відома учасників, що:

1) Дня 10. травня невідклично карта зголошень замкнена.

2) Справу переміни золотих на пенґи полагоджує Wagons-Lits/Cook, тому бажану квоту треба переслати до 10. травня до Марійського Товариства Молоді. Пригадуємо, що один учасник може набути найбільше 100 пенґів.

3) Всі священники мусять мати з собою епітрахиль, а хто має надію, що могтиме відправити Службу Божу, може взяти з собою всі ризи. Українське паломництво має зарезервовану одну церкву.

4) Жіноцтво повинно взяти національний одяг, щоб у національних одягах взяти участь у процесіях, походах і т. п.

5) Дальші інформації дотично речинця виїзду подамо в свому часі.

Управа Марійського Т-ва Молоді
Львів, Сикстуська 39 а.

ТАБОРИ „ОРЛІВ" НАД ЛІМНИЦЕЮ НА СОКОЛІ БІЛЯ ГАЛИЧА.

Мужеський табор „Орлів" буде тревати від 5. липня до 1. серпня 1938. Таборна оплата 30. зол.

Жіночий табор „Орлів" буде тревати від 1. до 16. серпня 1938. Таборна оплата 20 зол.

Приміщення під шатрами.

Характер таборів інструкторський.

Табори ці призначені передовсім для членів і симпатиків Т-ва „Орли". Участь у них може брати молодь засадничо у віці повище 18 років і з середньою освітою (можливі винятки).

Письменні зголошення слід надсилати до кінця травня ц. р. на адресу: **Т-во „Орли"**, Львів, вул. Шептицьких 14. Гроші на оплату слати поштовою складанкою ПКО ч. 504314, Каса Української Католицької Молоді у Львові, з зазначенням на середньому відтинку: „Табор Орлів".

Враз зі зголошенням треба прислати:

а) половину таборної оплати;

б) докладне заподання таких даних: 1) імя і прізвище, 2) адреса, 3) рік уродження, 4) ступінь освіти, 5) звання, 6) спосіб удержання, 7) відношення до Т-ва „Орли", 8) вмілости (спорти, піонірка, таборування, музичні і т. п.), здібности (співацькі, організаційні і т. п.), зацікавлення (теоретичні чи практичні заняття), 9) відбуті табори, 10) власне таборне приладдя;

в) побажані відповідні поручення (Старшини Кружка „Орлів", душпастиря, якоїсь установи).

Повідомлення щодо прийняття до табору вишлемо зголошеним своєчасно поштою. Усякі евентуальні зміни будуть подавані до відома у дальших комунікатах.

Кількість місць у таборах обмежена, тому радимо кандидатам (-ткам) до таборів поспішити зі зголошенням.

Референт таборів „Орлів".

З концертової салі.

II. КОНЦЕРТ З ТВОРІВ В. БАРВІНСЬКОГО.

Другий з черги концерт з творів В. Барвінського для вшанування 30-ліття діяльности композитора улаштував „Супром" у скромних рамцях вокального сольового вечора в малій салі Лисенка, зложеного із сольоспівів автора у виконанні одної тільки співачки: п. М. Свірської при фортепіяновім супроводі д-ра Нижанківського та одного вокально-скрипково-фортепіянового трія („Пісня пісень"), у якому скрипкову партію виконав проф. д-р Р. Кришгальський.

Хоча якій це скромний формою вечір, проте він пройшов удачно під знаком сердечної, шляхотної музики, у милім, піднеслім настрою. П. Свірська була у добрій формі і вложила у виконання ріжного жанру пісень багато душі й мистецьких зусиль. Найкраще вийшли у голосі та інтерпретації співачки глибоко ліричні акценти таких пісень, як „Вечером в хаті", чи „Ой люлі". Помічували ми тільки подекуди у виконанні деякий наклін до перебільшеного розтягання фраз і фермат. Всеж таки найсильніше враження полишила на слухачах прекрасна мінлива дугою горячих пастелевих красок „Пісня пісень", яку виконавці відтворили з цілим пієтизмом. Вечір попередили замітки до поодиноких точок програми д-ра Н. Нижанківського, які формою були може трохи за мало достроєні до святочного настрою вечора, і які повинні були мати місце радше у друкованих програмках, замість непотрібно поданих загальних життєписних дат композитора.

С. Л.

Новинки.

— **Не числю** за переховання футер у літі, якщо віддаєте їх до перерібки — Карпяк, Зиблкевича 4. 1030 1-5

— **Легко дістанете посаду,** якщо порядно вдягнетесь у кравецькій робітні А. ДУФАНЦЯ, — Львів, Косцюшка 1 а. І. п. 986

— **Дві конфіскати.** Останні два числа „Діла" (ч. 98 і 99) підпали конфіскаті. В недільному „Ділі" (ч. 98) сконфісковано цілу передову статтю враз із наголовком, наголовок і два місця з репортажу з Холмщини та частину допису з Кремянця. В черговому „Ділі" (ч. 99) цензура скреслила два уступи з передової статті д-ра Ст. Барана п. н. „За національний характер Волині" і частинно декларацію Ц. К. УНДО у справі положення українського народу в польській державі. Конфіската цього останнього числа „Діла" прийшла так пізно, що його другий наклад можна було видрукувати щойно у вівторок рано. Тому теж наші читачі дістали його в краю з великим опізненням, але не з нашої вини.

— **Весняну ревію** п. н. „На стрічу весні" уладжує батьківський комітет мішаної школи „Р. Ш." ім. Б. Грінченка у Львові дня 14. ц. м. в год. 16-ій попол. у Театрі Ріжнородностей. Вступ на салю за програмками в ціні 0.50—2 зол.

— **Засідання Фільольогічної Секції** Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові відбудеться в суботу 14. травня ц. р. в год. 18, в салі Бібліотеки НТШ, з таким денним порядком: І. К. Студинський: Нові дані до життєпису Якова Головацького; з приводу 50-ліття смерти; 2. Біжучі справи.

— **Засідання Історичної Секції НТШ** для вибору нових дійсних членів НТШ відбудеться у четвер 26. травня ц. р. в год. 18. у Бібліотеці НТШ.

— **Охоронне щіплення проти віспи** в українській Порадні Матерей при вул. Ходоровського 15 відбувається щоденно від год. 10—11 крім неділь і свят.

— **Обережно з образами О. Новаківського.** З наших мистецьких кол дістаємо звістку, що деякі посередники образів продали в останньому часі нашим громадянам образи буцім-то пензля О. Новаківського. Саме ці образи були образами молодих учнів Новаківського із сфальшованим підписом. Остерігаємо наше громадянство, що образів О. Новаківського майже нема у продажі і требаб при їх купні завсіди перевірювати їх автентичність.

— **Ви невдоволені** з Ваших фото-світлин тільки тому, що відбитки та побільшення не виконано якслід. Відповідно дібраний свіжий фотографічний матеріял та старанна робота дають часто неймовірні осяги. Звертайтесь з закупом фото-матеріялу до української крамниці Е-Комп Львів, Сикстуська 29.

— **Диплом лікарки** на медичному виділі львівського університету осягнула 9. ц. м. м-р Ірина Маркевич-Решетилович зі Львова. Бажаємо їй якнайкращих успіхів в її важкій праці на становищі лікарки.

— **Ювилейні загальні збори** Українського Т-ва „Єдність" у Празі з нагоди 10-ліття існування Т-ва відбудуться в суботу 14. травня ц. р. в год. 18-ій в салі Народнього Дому на Сміхові.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненню кляс. льотерії впали м. і. такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 140629. 10.000 зол. на ч. 32562 77507. 5.000 зол. на ч. 24639 144532 151... 2.000 зол. на ч. 13630 24985 28145 44558 5... 64928 68483 77254 104688 118755 144081 14... 145553. 1.000 зол. на ч. 9165 13638 15129 1... 24678 27654 33998 35557 36950 43818 46903 5... 54635 68159 82985 88602 90862 100155 11... 113410 121775 122385 133707 137332 133590 14... 142772.

— **Чого вже не фальшують!** Дня 9. ц. м. відбулася в карнім городськім суді у Львові при вул. Казимирівській розправа проти масарів Йосифа Пільха і Михайла Маслюкевича за уживання ними шкідливих для здоровля консервових солей до мяса. Тому, що за цей проступок грозить більша кара, суддя Ольхава рішив передати справу до окружного суду до дальшого урядування.

— **Апеляційна розправа Дрогойовського.** В середу пічнеться у львівському апеляційному суді розправа проти гр. Дрогойовського, засудженого на 3 і пів року за організування рільного страйку; він відповідає з вільної стопи.

— **За кидання петард** до робітників при вул. Сапіги зпоза огорожі політехніки підчас походу робітників дня 1. травня арештувала поліція кілька осіб. Їх притягнуть до відповідальности за нарушення публичного спокою і вжиття вибухових матеріялів.

— **На судовому коридорі** при вул. Баторія дійшло до завзятої бійки між знайомими Ш. Бергером і Хаєсом Мунішом, що станули перед судом під замітом крадіжи. — Перекупка з Брюхович М. Фацлавська лишила дитину на коридорі городського суду при Казимирівській вулиці і сама втікла; цим способом хотіла вона вплинути на суддю, щоб він звільнив її чоловіка, якого заарештовано за крадіж.

— **Львівська хроніка.** В помешканні адв. д-ра Я. Крумпера при вул. Пілсудського отроїлася газом 28-літня служниця Францішка Пек... Причина самогубства невідома. — Поліція арештувала Ст. Войнара за намагану крадіж на шкоду Н. Макольондри. — Ще 2. ц. м. пропала з дому батьків 10-літня Софія Дещук, замешкала при вул. Щепановського ч. 1 на Знесінні.

— **Любовна трагедія** трапилася минулого вівтірка в містечку Повонзки під Варшавою, що закінчилася смертю двох жінок, мами і доньки, які вбив 28-літній робітник Йосиф Томащук. Він залюбився в доньці багатого пекаря і власника дому 25-літній Яніні Блащиківній. Батьки не хотіли згодитися на подружжя своєї доньки з Томащуком і навіть прогнали її з хати тому, що прийшла на світ нешлюбна дитина. Перед тижнем батьки приняли доньку до хати під умовиною, що зірве з Томащуком. Тимчасом обоє залюблені не зірвали зі собою і стрінулися минулого вівтірка пополудні біля військового цвинтаря. А що за донькою слідкувала мама, — дійшло між нею і Томащуком до сварки, підчас якої він убив Блащикову і свою наречену. На відгомін стрілів надбігли люди, які важко побили вбивника. Щойно поліція вирятувала його з рук юрби.

— **Шкоди від приморозків у Заліщичах.** В ночі з 4. на 5. ц. м. сильний приморозок знищив дуже багато помідорів у Заліщиках. Морелі, що вже відцвили, видержали в більшості приморозок і є надія, що цього року добре зародять.

— **Краєва хроніка.** Василь Макух з Дуна... пов. Заліщики пробив минулої неділі ножем Дмитра Стадника, який помер. Причиною за рубоцькі порахунки. — В Печерній, пов. Заліщики знайшли перед кількома днями нежива дитину на громадському пасовиську під ... тою. За виновницею матірю шукає поліція. — У Глешаві, пов. Теребовля невідомі злодії розібрали муровану стіну в кооп. „Споживча Торговля" і забрали товарів на 517 зол.

— **Нормальний рух** між Польщею і Литвою почався у вівторок 10. ц. м. Вночі в год. 3... коло прикордонної стації Завяси поштові урядники: польський і литовський обмінялися поштовими посилками. Вечором виміняли поштову пересилку в год. 8-ій. Поштові посилки будуть довозити покищо поштові самоходи і будуть обмінюватися посилками у згаданих годинах аж до часу налагодження нормального залізничного руху.

— **Злучені Держави анектують Антарктиду.** На засіданні фільософічного т-ва у Філадельфії проф. д-р Віліям Гобс виступив з домаганням, щоби Злучені Держави анектували Ан...

тарктиду. Д-р Гобс запевняв, що першу карту цього континенту нарисував американський учений капітан Н. Б. Пальмер ще в 1820. р. Англійські подорожники спізнилися зі своїм відкриттям Антарктиди на два роки і до того Англія намагалася усунути карти Пальмера.

— Човном на Олімпіяду. В найближчих днях виїжає з Риги на Олімпіяду в Токіо трьох риських спортовців на маленькому яхті, що його власноручно збудували. В посвяченні яхту, що називається „Альфред", взяв участь теж міністр суспільних справ Берцінс. Латвійські спортовці задумують відбути велику подорож довкола північної Европи, переплисти Атлянтійський Океан і Панамським каналом дістатися на Тихий Океан і до берегів Японії. Їхня подорож буде тягнутися майже два роки.

— Грім убив 13 осіб. Над Португалією лютувала в останньому часі буревій зі зливним дощем. У місцевости Біляфранко грім ударив у гурт 13 людей і важко зранив 13 зпоміж них. У полудневій Португалії згинуло в останніх днях теж три особи.

— Згоріло коло 7.000 домів. У м. Чун-кін провінції Сечуан у Китаю, пожежа знищила майже 7.000 домів. Підчас пожежі згинуло понад 100 осіб. Майже 30.000 китайців залишилося без даху над головою.

— Нова повінь навістила Туреччину, де внаслідок наглого топлення снігів і зливних дощів Евфрат виступив з берегів. Повінь заподіяла великі матеріяльні втрати в Туреччині та Іраку, де в околиці Багдаду багато сіл є під водою. Від зливних дощів завалилося багато домів в Антіохії.

— Страшна катастрофа в копальні. Минулого вівтірка дійшло до вибуху в копальні вугілля Меркгем у Дакмантом у графстві Дербі. Дотепер перевезли до шпиталю 12 вуглекопів, яких попарили або отроїли гази. В копальні находиться ще коло 100 вуглекопів.

— Страшні злочини божевільного. Минулого тижня 27-літній норвежський селянин у місцевости Валере коло шведського кордону вбив свого батька. Опісля важко зранив жандарма і шофера амбулянсу, які хотіли його обезвладнити разом зі сусідами. З черги побіг до хати свого приятеля, якому відрубав голову та вбив ще двох жандармів і лікаря, які хотіли наложити на нього кафтан. Тому селяни мусіли застрілити божевільного злочинця.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ТАДЕЙ КУПЧИНСЬКИЙ,

емеритований радник Скарбової Палати, диригент міщанських хорів, основник Співочого Т-ва „Сурма" у Львові та член багатьох українських товариств, помер у Львові в ночі з 9 на 10. травня ц. р. проживши 59 літ.

Покійний Тадей Купчинський був незвичайно популярною постаттю у Львові, зокрема в наших театральних та співочих колах. Він, хоч із професії був скарбовим урядовцем, із вдачі був справжнім богемістом. Над усе любив спів, музику й театр. Ціле своє життя був він вірний своїй любові до пісні й театру.

Ще змалку, як гімназійний учень, співав Тадей Купчинський у гімназійному хорі і відтак став його диригентом. Не покинув він теж гімназійного хору і після закінчення гімназії. Згодом Купчинський став диригентом мішаного хору львівської „Зорі". Від 1904. р. працював він з малими перервами в установах жовківської дільниці. Завдяки Його заходам перший раз у Львові відбулася вистава „Запорожця за Дунаєм" на аматорській сцені і виключно силами аматорів. У передвоєнних та післявоєнних часах працював Тадей Купчинський у деяких українських театрах, між іншим у театрі під управою Василя Коссака і замолоду сам співав теж дуже часто різні партії в наших народніх оперетах.

Не було мабуть у Львові більше фанатичного звеличника української народньої пісні, як Тадей Купчинський. Він, не маючи відповідної музичної освіти, не поривався до важких завдань, але народні мельодії переробляв та аранжував на всі лади. Його теж заслуга спопуляризування хорального співу підчас похоронних обрядів і заведення речитативного напіву.

Померла людина незвичайно скромна, невибаглива, терпелива, людина муравлиної праці, незамітної для ока та незвичайно корисної у наслідках. Завжди веселий та усміхнений, вмів він вишукувати співаків-аматорів дослівно із найбільших закутин. Не спиновався він перед ні-якими перешкодами і коли бувало, якийсь один співочий гурток розлетівся, Покійний Тадей Купчинський знову так довго клопотався, аж поки не заснував нового хору. Ті самі прикмети Він проявляв і в діяльности серед аматорських театрів.

Після перших виступів хору Дм. Котка у Львові Тадей Купчинський зібрав гурток молодих мужчин (вісімка) і з ними почав вести працю, яка згодом дала прегарні висліди. З того гуртка повстало відтак львівське співоче товариство „Сурма".

До останніх днів свого життя не переставав Тадей Купчинський працювати і вести хори. Востаннє він диригував ще в неділю 8. ц. м. підчас похорону бл. п. д-ра Дурделла, а вже два дні пізніше невблагана несподівана смерть забрала Його зпоміж гуртка товаришів і співробітників.

У Покійному стратило українське громадянство справді жертвенного і тихого робітника, що не шукав почестей та працював тільки з почуття обовязку й любови до української пісні й українського театру. Від кільканадцяти літ Т. Купчинський вів мішаний хор у церкві св. Спаса у Львові.

Похорон відбудеться в середу 11. ц. м. в год. 4. попол. з церкви Св. Спаса (Преображенки) при вул. Краківській на Янівський цвинтар. В год. 8. рано цьогож дня відбудеться Служба Божа й панахида за Покійника в тій самій церкві. В. Й. П!

Ярослав Кречковський. Дня 3. V. ц. р. помер у заліщицькій лічниці Ярослав Кречковський, абс. гімназії, член рух. спорт. т-ва „Луг" та філії Карпатського Лещатарського Клюбу в Заліщиках. У похороні, що відбувся 5. V. при участи шістьох священників, відпровадило Покійного на місце вічного спочинку все місцеве громадянство. Покійний був зразком ідейного та характерного громадянина В. Й. П!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Спільне „свячене" в Чижикові. В неділю 1. ц. м. відбулося в селі Чижикові спільне „свячене" при участи всього громадянства Чижикова, о. пароха Окульського і запрошених делегатів: Центросоюзу і „Сільського Господаря" в особі п. Довбтевської, Союзу Українок в особі п. Атаманюкової, Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" в особі м-ра Романа Алексевича та при участи гостя д-ра Іваськова, адвоката в Винниках. Свячене відбулося в гарно прибраній домівці читальні „Просвіти". Акту посвячення доконав о. парох Окульський, який після того виголосив дуже гарну промову. Треба вискавати громадянам Чижикова велике признання, що уладили „свячене". На подвірі коло домівки читальні умістилася дута орхестра, яка цілий час пригравала, а гарно підготований хор виконав кілька народніх пісень. Запрошені делегати, кожний зокрема, витали численно зібраних громадян Чижикова та бажали всім приявним дальшої успішної праці в усіх установах Чижикова. Кожну промову делегата приявні гучно оплескували, після того один із громадян Чижикова подякував делегатам установ, що прибули на „свячене". Накінець відспівано многоліття Екси. Митрополитові та цілому українському народові і національним гимном закінчено „свячене". Після того відбулася забава. Так гарно й культурно уладжене „свячене" вказує на велику національну свідомість громадян Чижикова та на їх організаційне вироблення. І дійсно село Чижиків треба уважати за одно з найсвідоміших у львівському повіті. Там розвивається прегарно культурно-освітнє й економічне життя. В Чижикові тепер будують величавий Народній Дім, котрий ще більше причиниться до оживлення національного життя.

СТАНИСЛАВІВ.

Свято Юрія. Заходом філії Союзу Українських Купців і Промисловців відбудеться в неділю 15. ц. м. велике свято в честь патрона купецтва св. Юрія. Програма свята поділена на три частини: І. Служба Божа в год. 8.30 у катедрі; II. Академія в „Соколі" в год. 12, III. відбудеться на площі „Сокола". В святі бере участь хор „Думка" і п. Двуль. Промову виголосить п. Гайвас зі Львова. Свято заповідається гарно і якщо буде добра погода, то громадянство певно візьме в ньому численну участь.

Б. Л.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

ЗОЛОЧІВ.

Управитель школи хоче змінити мову навчання в українській школі. Дня 1.го травня ц. р. управитель місцевої школи п. Герман просив солтиса скликати громадську раду, бо має на ній піднести одну, дуже важну справу, що торкається місцевої школи. Так і сталося. По полагодженні інших справ солтис уділив голосу п. Германові, який вказуючи на якийсь папір, заявив, що тому, що ми у польській державі, треба, щоб на першому місці була польська мова. А що у школі обовязує українська чи як хто хоче „руська" мова навчання, то треба це змінити так, щоб увести замість того утраквізм, так, як це є у сусідніх селах. Дотичне доручення він дістав від своєї зверхньої влади і треба, щоб рада ухвалила зміну мови навчання у школі, та щоб ця ухвала запала одноголосно, бо якби прийшло до голосування і голоси поділилися, то ті, що голосувалиб проти зміни, моглиб мати неприємности. Коли-ж радні звернули рекшому управителеві увагу, що це належить до батьків учнів, то п. Герман заявив, що в такому разі требаб скликати збори, за які ніхто відповідати не буде, та що його зверхня влада доручила йому перевести цю справу на громадській раді. Радні постановили перенести справу на найближче засідання, яке має відбутися 8. ц. с. Треба замітити, що Вільшаниця — це чисто українське село, яке своїми власними силами, без жадної допомоги державних чинників, вибудувало одноповерховий шкільний будинок. Тепер непокликані до цього чинники намагаються у підступний спосіб перевести зміну, затвердженої владою, мови навчання. Запитуємо цією дорогою компетентні чинники, чи вони дали таке доручення п. Германові, а якщо так, — то на якій законній підставі. Якщож такого доручення не було, — то чи п. староста чи п. інспектор захочуть потягнути п. Германа до відповідальности за те, що вводить у блуд громадську раду та робить заколот у селі.

Радні.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

О. Кисілевська: ПІД НЕБОМ ПІВДНЯ. По широкому світі. Коломия 1937. Накладом власним. Стор. 134, форм. 16°.

Святослав Доленга: ДОНЦОВЩИНА. Бібліотека Українського Державника. В-во „Варяг". Варшава, 1938. Мала 8-ка, стор. 78.

Д-р Павло Лисяк: НАША НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА І ОСТАННІЙ НАРОДНІЙ ЗІЗД. Видання Українського Національно-Демократичного Обєднання. Львів, 1938. 16-ка, стор. 61.

Світський Обсерватор: З НАШИХ ЛІТНИЩ. Порівняння на релігійно-суспільним тлі. Накладом Української Католицької Організації. Львів, 1938. 16-ка стор. 88.

Марія Кремінарівська: ОПОВІДАННЯ ПРО НАДЮСЮ. Частина друга. Кременець, 1938. 16-ка, стор 184.

Т. ШЕВЧЕНКО ВЧИТЕЛЬ І ПРОРОК. 1814—1864. Видавництво „Українська Книжка". Чернівці, 1938. 16-ка, стор. 32.

о. Іриней Назарко ЧСВВ.: МИТРОПОЛИТ РУТСЬКИЙ. (Промова виголошена на святочній академії у Станиславові, 6. II. 1938). Накладом Марійського Т-ва Молоді. Львів, 1938. Мала 16-ка, стор. 16.

Ярослав Гармаш: ГІТЛЕР. Будівничий Великої Німеччини. Видавництво „Дешева Книжка". Львів, 1938.

В. Ґренджа — Донський: ЧЕРВОНА СКАЛА (Князь Богдан). Епос про хустський замок з XIII. в. на основі народнього переказу. Видання друге перероблене й доповнене. Книгозбірня Товариства Українських Письменників. Ужгород, 1938. 16-ка, стор. 112

Святослав Доленга: В РІЧНИЦЮ ГАНЬБИ Й СОРОМУ. Видання Модеста Купицького. Варшава, 1938. 8-ка, стор. 16.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Театри.

Великий Театр:

Середа 11. 5. год. 7.30 „Літо в Ноган" (премієра).

Четвер 12. 5. вистави нема.

Театр Рівнородностей:

Середа 11. 5. вистави нема.

Четвер 12. 5. вистави нема.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БОРЩІВ:

11. 5. Маруся Богуславка.
12. 5. Пісня Бескиду.
13. 5. Мазепа.
14. 5. Гетьман Полуботок.

Театр збільшуючи орхестру, приймe доброго І. скрипака, гармоніста і бандуриста.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

11. 5. Під куратолею.
12. 5. ?
13. 5. Орфей у пеклі.
14. 5. Лісова пісня.
15. 5. Невольник.

З Монастириськ іде театр до Бучача і Підгайців.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СОКАЛЬ:

Середа 11. 5. Нітуш — зі Стефою Стадниківною.

МОСТИ ВЕЛИКІ:

Пятниця 13. 5. Синя квітка.
Субота 14. 5. Подвійна бухгальтерія.
Неділя 15. 5. Чорноморці.
Понеділок 16. 5. Нітуш.
Вівторок 17. 5. Гриць (новинка)
Середа 18. 5. Казка старого млина.

КІНА.

АПОЛЬО: „Нансі Стіль пропала".
АТЛЯНТИК: „Жовтий пірат".
БАЛТИК: „Князь і прошак".
ВАНДА: „Їх троє", „Нинішні дні".
ГРАЖИНА: „Ті оборонці" з Флінтом і Фляном, „Кінець пані Чені".
ЕВРОПА: „Нерес" на осн. Родзевічівни.
КАСІНО: „Пані Валевська" (Грета Гарбо).
КОПЕРНИК: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля" та „Атракція Бродвею".
МЕТРО: „Відень-Льондон", „Подружжа для ока".
МІРАЖ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
МУЗА: „24 години кохання", „Романтичний мільонер".
ПАЛЯС: „Щаслива тринацятка".
ПАКС: „Далекі серця".
РАЙ: „Один поверх вище".
РІЯЛЬТО: „Малий чарівник".
РОКСІ: „Отрінулися в Парижі".
СВІТ: „Прокляттий овид", „Робінзон Крузо".
СТИЛЕВЕ: „Затанцюємо" і ревія.
ТОН: „Володарка джунглів.
УТІХА: „Боротьба за золоті поля" та ревія.
ХИМЕРА: „Подвійне весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Італія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гаусмана ч. 7):
Сирія, Дамаск, Бейрут.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 11. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.0 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Памятка про маршала, Пісні, 11.40 Фр. пісні з пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Гумористи і. Лява Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина питань для старших дітей. 16.00 Куток мови, 16.15 Легка муз. у вик. сальон. орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка. 17.00 Про морську мінову оборону, 17.15 Квартетові мініятури. 17.50 Шкільна молодь і оборона краю, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10, Ліст: Мадярська рапсодія ч. 12, пл., 18.20 Під блакитною бандерою, радеве опромету, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „А це горить серце моє" опов. Г. Данілевського, 19.20 Дует, сопран, мецосопр., 19.35 Про усуспільнену діяльність, 20.00 Із давньої музики: смичк. орх., Ф. Андруховичівна, сарипка, Ф. Деніс-Словіковська альт, форт., 20.45 Веч. деннин, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Жалібний рапсод на спогад Беми" Кипр. Норвіда, 22.05 Конкурс хорів, 22.30 Музика з пл., 22.50 Ост. Вістки. 23.00—23.30 Популярна муз.

Четвер, 12. травня 1938.

6.20 Концерт війсьн. орх., 7.15 Вояцька авд., 7.35 Пісні Виленщини, нар. хор, 8.00 Для шкіл: Малий Зюк у школі, 10.00 Слідами ост. дороги: Репортажі Богослуження, орх., хор, 11.15 У роковини, у вик. дітей із захисту у Вильні, 11.40 Симфонічні марші, 12.03 Серед робітників, 13.45 Комунікат Хліб. Пакати, 13.50 Музика Півночі, пл., 14.30 Бетовен із пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Пісня про рідний край" Кори. Макушинського, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 16.00 Камер. твори та пісні, форт., скрипка мецосопран, віол., 17.00 Із гутірок А. Слівінського з Пілсудським, 17.20 Концерт хору, 18.00 Актуальна гутірка, 18.15 Орх. концерт, 19.00 Сп. рецитал, Е. Бендер, бас, у супр. форт., 19.20 „Трагічна воля", поезіомонтаж, хор. рецит., солн, 20.00 Симф. концерт у вик. орх., 20.40 В годині смерти, 21.05 „Жалібна поема", орх., 21.30 Веч. деннин, 21.45 „Містерія травневої ночі" у вик. артистів театру з Катовиць, 22.30 Музика з пл., 22.50 Останні вістки.

Пятниця, 13. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Гетьман Жулкевський"; 11.40 Форт. твори Брамса, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" і. Лява, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Наші дерева" для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Розр. концерт, 16.50 19.45 Актуальна гутірка, 17.00 Школа, що приходить до учеників, 17.15 Скрипка, форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Форт. твори на 4 руки, 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.35 „Останній виступ Ожеховського в Судовій Вишні", 19.00 Театр Уяви „Коросна" на осн. Красіцького, 20.00 „Княгиня Герольштайн" оп. Я. Офенбаха; у перерві в год. 20.45 Веч. деннин, 22.00 Концерт: Стародавня англ. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 „День жалоби", у німецькій мові, 23.00—23.30 Танкова музика з пл.

[...]ДОННЕ РАДІО.

Середа, 11. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 20.00 Весело й радісно, орх., сол., 21.00 Симфонія IX. Брукнера. БУДАПЕШТ 12.05 Симф. орх., 18.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.30 Альт і форт., 20.30, 21.00 Симфонія ч. VII. е-дур Брукнера. 22.20 Легка й танкова музика, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера (I. дія), 21.20 Орх., слів, КОШИЦІ 14.05, 18.45, Вістки, МІЛЯНО 17.15 Сп. рециталь Єнджеєвської, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 21.20 Концерт: чеські, моравські, словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00 Розр. музика, 21.15 Орх., хор, РИМ 17.15 Форт., сопран, СОФІЯ 20.00, 21.00 „Норма" оп. Белліні.

Четвер, 12. травня 1938

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.00, 21.00 Вечір танку, БУДАПЕШТ12.05, 22.05 Циг. музика, 20.20 Концерт хору, ВІДЕНЬ 19.10 Вокальна авд., 20.00 Пісні та марші, 21.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Франца та Сегрева, 21.00 Африканське весілля, 22.30 Концерто гроссо ф-дур Генделя, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 Враження з Югославії, Музика з пл., МІЛЯНО 21.00, 22.00 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета, ПРАГА 19.25 Сальон. музика, 20.30, 21.00 „Мій рідний край", пісні Сметани, ПАРІ ПТТ 20.00 Пісні, 20.15 Антильські пісні, РАДІО ПАРІ 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00 Орх. концерт, СОФІЯ 16.00 Пісеньки, 20.45 Мельодії.

Пятниця, 13. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 17.00 Пісні, 17.30 Скандинавська мельодія; 20.00 Концерт жін. хору й орх.; БЕРОМІНСТЕР 20.10 21.00 „Брати Штравбінгер" оп. Айзлера, 22.05 Маловідомі Веберові твори; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт, 17.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера, 22.30 Військ. орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Орх. концерт, 18.00 Молодь грає і співає, 21.00 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.25 Пісні, 20.00 Фільг. концерт, КОШИЦІ 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Виховання підчас пол. дозрівання, Декламації, Оповідання; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт. дует; ПРАГА 16.10 Розр. музика, 18.24 Легка музика, 19.40 20.00 Квартет, 21.00 „Ля Ретабль ді Метр Пер" оп. Де Фалія; РАДІО ПАРІ 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви; РИМ 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Фраскіта" оп. Легара.

Радіокутик.

АНҐЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДОСТУПУ ДО МІКРОФОНУ.

Анґлійські комуністи звернулися до дирекції ББЦ з домаганням віддати їм сальну радіовисильню. Маючи доступ до мікрофону, анґлійські комуністи хотілиб агітувати на користь червоної Еспанії серед англьосаського світу. Дирекція ББЦ відкинула просьбу комуністів. У звязку з цим анґлійські комуністи та їх симпатики приготовляють інтерпеляцію в парляменті.

НЕЛЕҐАЛЬНІ ВИСИЛЬНІ СТАЦІЇ В СОВІТАХ.

У західній частині СССР відкрито незареєстровану висильну станцію. Другу таку радіостацію відкрито на Далекому Сході. Промовці цих стацій звертаються передовсім до вояків червоної армії, закликаючи їх до бунту проти панування ГПУ.

МІКРОФОН У СУДІ.

В Америці завелася практика передачі радієм судових процесів. Іноді це викликає неприємні комплікації. Недавно одна жінка, яка виступала як свідок у Найвищому Суді в стейті Ореґон, внесла позов проти радіостанції КФІ за віднеодування за трансмісію судової розправи. Вона закидала радіостанції обрязу тому, що радіо подало до публичного відома довірочні зізнання, призначені тільки для суду. Суд відкинув позов жінки признаючи, що розправа відбувалася явно і тому мікрофон користав з тих самих прав, що і пресові репортери.

ВОРОГ РАДІЯ НАВЕРНЕНИЙ.

Відомий французький письменник Жорж Дюгамель донедавна був рішучим ворогом радія, але в останньому часі змінив свій погляд на цю справу. Підчас війни Дюгамель був хірургом в польовому шпиталі. У своїй книжці п. з. „Останніх сім ран", оповідає він про останніх сім ранених, котрих він перевязував. Недавно оповідання Дюгамеля передавало французьке радіо в радіофонічній адаптації. В авдиції подано прізвище одного з цих ранених, котрий негайно зголосився до Дюгамеля заявляючи, що він здоров і є батьком пяти дітей. З цього моменту французький письменник став переконаним прихильником радія. Він заявив: „Тепер з цілого серця благословлю радіо, бо воно доходить туди, де книжка вже не знаходить відгомону".

ДУШЕГУБСТВО ЧЕРЕЗ РАДІО.

У малому французькому містечку 71-літній дідусь все сварився зі своєю сусідкою за те, що вона до пізної ночі при отвертому вікні наставляє радіовий голосник. Недавно знову дійшло з цього приводу до гострої сварки. Старий несподівано вихопив револьвер та стрілив до сусідки, потім до себе. Обоє вмерли на місці.

БІРЖА.

Львів, 10. травня 1938

Акції.

Банк Польський 116·50 Цукор. 35·00 Вуголь 28·75, 29·00, Ліпьпоп 73·00. Можеїв 14·00, Островець 56·00, Стараховичі, 38·50, 38·00, Габербуш 49·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·00, 3 ін. 1 ем. непот. серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 82·75 серія непот. 5. конверс. 70·00 прем. доз. 41·75 ↑ консол. 68·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	**2·95 зол.**
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	**3·00 зол.**
молоко	**18—19 сот**
(яйця копа)	**3·30 зол.**

Тенденція на масло знижкова на молоко вдержана, на яйця знишкова.

ОПОВІСТКИ.

Пересторога. Повідомляємо, що п. **Іван Іроць** та **п. Марія Гаврилишин** перестали бути нашими подорожними агентами, тому не мають права збирати замовлень, побирати задатків і т. д. для нашої фірми. — **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.** 1035 1-3

Сходини Центральної Жіночої Секції УНДО відбудуться в середу дня 11. травня ц. р. в год. 7-ій увечір в домівці Краєвої Народної Канцелярії Підвалля ч. 7. На порядку нарад реферат Д-ра Ярослави Кришталької: **„Суспільна опіка як політична проблема".** Вступ для членів і запрошених гостей. 1029

Загальні Збори Філії „Просвіти" у Стрию відбудуться дня 19. травня ц. р. в год. 10. в салі Нар. Дому з таким порядком дня: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльности Виділу за рік 1937-38. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Дискусія над звітами. 6) Признання абсолюторії уступаючому Виділові. 7) Вибір нового Виділу, заступників, Контрольної Комісії і делегатів на Заг. Збори Т-ва „Просвіта" у Львові. 8) Внески і запити. 1031

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Рідну Школу** Василь Скоплак, Сокаль 1 зол.; Мих. Корикора, Скемне зол. 6; на **Півоселі для дітей** Марія Гоцька, Камінка Струм. зол. 5.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЖІНКА середніх літ займеться дітьми, домом у самітних. „Діло": „Інтелігентна". 1011 2-2

АДВОКАТ, екзамінт з півторарічною практикою шукає патрона від зараз. Зголошення слати: М-р Богдан Левицький, Dunajów п. льоко. 1032 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ГАЛЯНТЕРІЯ, кравецькі приклади поручає САБІНА СОКАЛЬ, Львів На Байки 10. 1016 2-10

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок [...]

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

СОКАЛЬ:

Середа 11. 5. Нітуш — зі Стефою Стадниківною.

МОСТИ ВЕЛИКІ:

Пятниця 13. 5. Сина квітка.
Субота 14. 5. Подвійна бухгальтерія.
Неділя 15. 5. Чорноморці.
Понеділок 16. 5. Нітуш.
Вівторок 17. 5. Гриць (новинка).
Середа 18. 5. Казка старого млина.

КІНА.

АПОЛЬО: „Нансі Стіль пропала".
АТЛЯНТИК: „Жовтий пірат".
БАЛТИК: „Князь і прошак".
ВАНДА: „Їх троє", „Найпізніші дні".
ҐРАЖИНА: „Її оборонці" з Фліпом Фляпом. „Кінець пані Чені".
ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Пані Валевська" (Грета Ґарбо).
КОПЕРНИК: „Інститутка" (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Зелені поля" та „Аґенція Бродвею".
МЕТРО: „Відень-Льондон", „Подружжя для ока".
МІРАЖ: „Ескапада" з Марленою Дітріх.
МУЗА: „24 години кохання", „Романтичний мільонер".
ПАЛЯС: „Щаслива тринацятка".
ПАКС: „Палкі серця".
РАЙ: „Один поверх вище".
РІЯЛЬТО: „Малий чарівник".
РОКСІ: „Стрінулися в Парижі".
СВІТ: „Проклятий овид", „Робінзон Крузо".
СТИЛЕВЕ: „Затанцюємо" і ревія.
ТОН: „Володарка джунґлів".
УТІХА: „Боротьба за золоті поля" та ревія.
ХИМЕРА: „Подвійне весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Італія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Сирія, Дамаск, Бейрут.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 11. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.0 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Памятка про маршала, Пісні, 11.40 Фр. пісні з пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Гуморески І. Ляма Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина питань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Легка муз. у вик. сальон. орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Про морську мінову оборону, 16.15 Квартетові мініятури, 17.50 Шкільна молодь і оборона краю, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10, Ліст: Мадярська рапсодія ч. 12, пл., 18.20 Під блакитною бандерою, радієве випромінтування, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „А це горить серце моє" опов. Г. Даніловського, 19.20 Дует, сопран, мецосопр., 19.35 Про усуспільнену діяльність, 20.00 Із давньої музики: смичк. орх., Ф. Андрухович-Пана, скрипка, Ф. Деніс-Слоневська альт, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Жалібний рапсод на сподад Бема" Кипр. Норвіда, 22.05 Конкурс хорів, 22.30 Музика з пл., 22.50 Ост. Вістки, 23.00—23.30 Популярна муз.

Четвер, 12. травня 1938.

6.20 Концерт військ. орх., 7.15 Вояцька авд., 7.35 Пісні Віленщини, нар. хор, 8.00 Для шкіл: Малий Зйок у школі, 10.00 Слідами ост. дороги: Репортажі Богослуження, орх., хор, 11.15 У роковини, у вик. дітей із захисту у Вильні, 11.40 Симфонічні марші, 12.03 Серед робітників, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Музика Північі, пл., 14.30 Бетовен із пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Пісня про рідний край" Корн. Макушинського, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 16.00 Камер. твори та пісні, форт., скрипка мецосопран, віол., 17.00 Із гутірок А. Слівінського з Пілсудським, 17.20 Концерт хору, 18.00 Актуальна гутірка, 18.15 Орх. концерт, 19.00 Сп. ресітаць, Е. Бендер, бас, у супр. форт., 19.20 „Трагічна воля", поезіомонтаж, хор. рецит., соля, 20.00 Симф. концерт у вик. орх., 20.40 В годині смерти, 21.05 „Жалібна поема", орх., 21.30 Веч. денник, 21.45 „Містерія травневої ночі" у вик. артистів театру з Катовиць, 22.30 Музика з пл., 22.50 Останні вістки.

Пятниця, 13. травня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Гетьман Жулкевський"; 11.40 Форт. твори Брамса, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" І. Ляма, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Наші дерева" для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Розр. концерт, 16.50 19.45 Актуальна гутірка, 17.00 Школа, що приходить до учениuка, 17.15 Серенада, форт., 17.50 Огляд видань, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Форт. твори на 4 руки, 18.30 18.55 Програма на завтра, 18.35 „Останній виступ Ожеховського в Судовій Вишні", 19.00 Театр Уяви „Королева" на осн. Красіцького, 20.00 „Княжна Герольштайн" оп. Я. Офенбаха; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, 22.00 Концерт: Староданя англ. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 „День жалоби", у німецькій мові, 23.00—23.30 Танкова музика з пл.

ЧУЖОЗЕМНЕ РАДІО.

Середа, 11. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 20.00 Весело й радісно, орх., сол., 21.00 Симфонія IX. Брукнера. БУДАПЕШТ 12.05 Симф. орх., 18.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.30 Альт і форт., 20.30, 21.00 Симфонія ч. VII. е-дур Брукнера, 22.20 Легка й танкова музика, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера (І. дія), 21.20 Орх., спів, КОШИЦІ 14.05, 18.45, Вістки, МІЛЯНО 17.15 Сп. ресітаць Єнджеєвської. 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 21.20 Концерт: чеські, моравські, словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00 Розр. музика, 21.15 Орх., хор, РИМ 17.15 Форт., сопран, СОФІЯ 20.00, 21.00 „Норма" оп. Белінія.

Четвер, 12. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.00, 21.00 Вечір танку, БУДАПЕШТ 12.05, 22.05 Циг. музика, 20.20 Концерт хору, ВІДЕНЬ 19.10 Вокальна авд., 20.00 Пісні та марші, 21.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Франца та Сегрева, 21.00 Африканське весілля, 22.30 Концерто ґросо ф-дур Генделя, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 Враження з Югославії. Музика з пл., МІЛЯНО 21.00, 22.00 „Корневільські дзвони" оп. Плянкета, ПРАГА 19.25 Сальон. музика, 20.30, 21.00 „Мій рідний край", пісні Сметани, ПАРІ ПТТ 20.00 Пісні, 20.15 Антильські пісні, РАДІО ПАРІ 20.15 Форт., 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00 Орх. концерт, СОФІЯ 16.00 Пісеньки, 20.45 Мельодії.

Пятниця, 13. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 17.00 Пісні, 17.30 Скандинавська мельодія; 20.00 Концерт жін. хору й орх.; БЕРОМЮНСТЕР 20.10 21.00 „Брати Штравбінгер" оп. Айзлера, 22.05 Маловідомі Веберові твори; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. концерт, 17.30 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера, 22.30 Військ. орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Орх. концерт, 18.00 Молодь грає і співає, 21.00 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.25 Пісні, 20.00 Фільм. концерт, КОШИЦІ 14.05 18.45 Вістки, 18.00 Виховання підчас пол. дозрівання, Декламації, Оповідання; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт. дует; ПРАГА 16.10 Розр. музика, 18.24 Легка музика, 19.40 20.00 Квартет, 21.00 „Ля Ретабль ді Метр Пєр" оп. Де Фаля; РАДІО ПАРІ 20.30 21.00 22.00 Театр Уяви; РИМ 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Фраскіта" оп. Легара.

Радіокутик.

АНҐЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДОСТУПУ ДО МІКРОФОНУ.

Англійські комуністи звернулися до дирекції ББЦ з домаганням відпати їм сильну радіовисильню. Маючи доступ до мікрофону, англійські комуністи хотіли б агітувати на користь червоної Еспанії серед англьосаського світу. Дирекція ББЦ відкинула просьбу комуністів. У звязку з цим англійські комуністи та їх симпатики приготовляють інтерпеляцію в парляменті.

НЕЛЕҐАЛЬНІ ВИСИЛЬНІ СТАЦІЇ В СОВІТАХ.

У західній частині СССР віднайдено незареєстровану висильну станцію. Другу таку радіостанцію відкрито на Далекому Сході. Промовці цих стацій зверталися передусім до вояків червоної армії, закликаючи їх до бунту проти пануванняи ҐПУ.

МІКРОФОН У СУДІ.

В Америці завелася практика передачі радієм судових процесів. Іноді це викликає неприємні комплікації. Недавно одна жінка, яка виступала як свідок у Найвищому Суді в стейті Ореґон, внесла позов проти радіостанції КФІ за відшкодування за трансмісію судової розправи. Вона закидала радіостанції образу тому, що радіо подало до публичного відома довірочні зізнання, призначені тільки для суду. Суд відкинув позов жінки признаючи, що розправа відбувалася явно і тому мікрофон користав з тих самих прав, що і пресові репортери.

ВОРОГ РАДІЯ НАВЕРНЕНИЙ.

Відомий французький письменник Жорж Дюгамель довгий час був рішучим ворогом радія, але в останньому часі змінив свій погляд на цю справу. Підчас війни Дюгамель був хірургом в польовому шпиталі. У своїй книжці п. з. „Останніх сім ран", оповідає він про останніх сім ранених, котрих він перевязував. Недавно оповідання Дюгамеля передавало французьке радіо в радіофонічній адаптації. В авдиції подано прізвище одного з цих ранених, котрий негайно зголосився до Дюгамеля заявляючи, що він здоров і є батьком пяти дітей. З цього моменту французький письменник став переконаним прихильником радія. Він заявив: „Тепер з цілого серця благословлю радіо, бо воно доходить туди, де книжка вже не знаходить відгомону".

ДУШЕГУБСТВО ЧЕРЕЗ РАДІО.

У малому французькому містечку 71-літній дідусь все сварився зі своєю сусідкою за те, що вона до пізної ночі при отвертому вікні наставляє радіовий голосник. Недавно знову дійшло з цього приводу до гострої сварки. Старий ненадійно вихопив револьвер та стрілив до сусідки, потім до себе. Обоє вмерли на місці.

БІРЖА.

Львів, 10 травня 1938

Акції.

Банк Польський 116·50 Цукор. 35·00 Вугоць 28·75, 29·00, Лільпоп 73·00. Можеїв 14·00, Островець 56·00, Стараховичі, 38·50, 38·00, Габербуш 49·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00 65·00, 3 ін. 1 ем непот. серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 82·75 серія непот. 5 конверс. 70·00 прем. дол. 41·75 консол. 68·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . 3·30 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко вдержана, на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Пересторога. Повідомляємо, що п. **Іван Іроць** та **п. Марія Гаврилишин** перестали бути нашими подорожними агентами, тому не мають права збирати замовлень, побирати завдатків і т. д. для нашої фірми. — **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.** 1035 1-3

Сходини Центральної Жіночої Секції УНДО відбудуться в середу дня 11. травня ц. р. в год. 7-ій увечір в домівці Краєвої Народної Канцелярії Підвалля ч. 7. На порядку нарад реферат Д-ра Ярослави Криштальської: **„Суспільна опіка як політична проблема".** Вступ для членів і впроваджених гостей. 1029

Загальні Збори Філії „Просвіти" у Стрию відбудуться дня 19. травня ц. р в год. 10. в салі Нар. Дому з таким порядком дня: 1) Відкриття Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльности Виділу за рік 1937-38. 4) Звіт Контрольної Комісії. 5) Дискусія над звітами. 6) Признання абсолюторії уступаючому Виділові. 7) Вибір нового Виділу, заступників, Контрольної Комісії і делегатів на Заг. Збори Т-ва „Просвіта" у Львові. 8) Внесении і запити. 1031

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Рідну Школу** Василь Скоплак, Сокаль 1 зол.; Мих. Корикора, Скеміє зол. 6; на **Півоселі для дітей** Марія Гоцька, Камінка Струм. зол. 5.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.